

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
LIUDVIKOS IR STANISLOVO DIDŽIULIŲ
VIEŠOJI BIBLIOTEKA

*Dėl Anykščių rajono
savivaldybės Liudvikos ir
Stanislovo Didžiulių viešosios*

ANYKŠČIAI
2024

TURINYS

VADOVO ŽODIS.....	4
VEIKLOS TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS.....	5
VEIKLOS REZULTATŲ RODIKLIAI.....	10
BENDROJI DALIS.....	11
I. BIBLIOTEKŲ PRIEINAMUMAS	13
1.1. Bibliotekų skaičius	13
1.2. Tinklo pokyčiai	13
1.3. Neįgaliųjų ir senyvo amžiaus gyventojų aptarnavimas	14
1.4. Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos (LASS) narių aptarnavimas	14
1.5. Struktūros tobulinimas ir pokyčiai viešojoje bibliotekoje.....	15
II. FONDO FORMAVIMAS	16
2.1. Fondo formavimas.....	16
2.2. Parama	17
2.3. Fondų būklė	18
2.4. Aprūpinimas dokumentais	18
2.5. Dokumentų gavimas ir nurašymas	19
2.6. Dokumentų fondo judėjimas. Fondo panaudojimas	21
III. VARTOTOJŲ APTARNAVIMAS	22
3.1. Vartotojų telkimas.....	22
3.2. Vartotojų skaičius	22
3.3. Vartotojų sudėtis	23
3.4. Apsilankymų skaičius	24
3.5. Dokumentų išduotis	25
3.6. Skaitomumas	27
3.7. Vartotojams skirtų darbo vietų skaičius	27
3.8. Vartotojų mokymas.....	27
3.9. Prieiga ir sąlygos	28
3.10. TBA aptarnavimas	28
3.11. Mokamos paslaugos	29
3.12. Renginiai	29
3.13. Bibliotekos įvaizdžio formavimas	34
IV. DARBAS SU SKAITYTOJAIS VAIKAIS.....	36
4.1. Dokumentų fondas ir jo panaudojimas Viešojoje bibliotekoje	36
4.2. Dokumentų gautis ir nurašymas Viešojoje bibliotekoje	36
4.3. Vaikų vartotojų telkimas	37

4.4. Apsilankymų skaičius ir lankomumas.....	38
4.5. Dokumentų išduotis	38
4.6. Skaitomumas	40
4.7. Renginiai vaikams	40
4.8. Filialo Istorijų dvarelis veikla	45
V. INFORMACINĖ IR KRAŠTOTYROS VEIKLA.....	49
5.1. LIBIS PĮ diegimas	49
5.2. Informacinis fondas.....	50
5.3. Bibliografinis informacinis vartotojų aptarnavimas.....	50
5.4. Internetas	51
5.5. Kraštotyros veikla	51
VI. PERSONALAS	55
6.1. Personalo išsilavinimas	55
6.2. Darbuotojų profesinės kvalifikacijos kėlimas.....	55
6.3. Darbuotojų veiklos efektyvumo rodikliai.....	58
VII. MATERIALINĖ BAZĖ	59
7.1. Patalpų būklė.....	59
7.2. Techninis aprūpinimas	59
IŠVADOS.....	60

VADOVO ŽODIS

Anykščių rajono savivaldybės Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių viešoji biblioteka (toliau Biblioteka) yra visiems prieinama viešoji įstaiga, kaupianti ir sauganti universalų bendruomenės poreikius tenkinantį dokumentų fondą, aptarnaujanti visus visuomenės narius viešaisiais informacijos šaltiniais, teikianti skaitybos, informacijos, savišvietos ir kultūros kitas paslaugas, siekianti būti informacijos sklaidos, mokslo ir savišvietos, kultūros ir laisvalaikio centru. Šiandien Biblioteka yra dinamiška ir daugiafunkcinė institucija, viena iš socialinių institucijų, sudarančių galimybes asmenybei tobulėti, padedančių individui integruotis į visuomenę, tapti atsakingu ir sąmoningu atviros visuomenės piliečiu. Tai vieta, kur užtikrinamos informacinės paslaugos, diegiamos naujos technologijos, garantuojama prieiga prie išteklių internete. Biblioteka yra ta vieta, kur žmonės ateina ne tik pasiskolinti knygų ar paskaityti laikraščių, žurnalų. Biblioteka – tai intelektinės veiklos centras, tai erdvė, kur ne tik gilinamos žinios, bet ir keičiamasi jomis su kitais, tenkinami socialiniai poreikiai.

➤ **Bibliotekos tikslas** – skatinti žinių visuomenės raidą, užtikrinant teisę į informaciją, raiškos laisvę, suteikiant galimybę visiems ir kiekvienam rajono gyventojui naudotis bibliotekos informaciniais ištekliais ir paslaugomis, padidinti bibliotekų įvaizdžio patrauklumą visuomenei ir socialiniams partneriams, išryškinti bibliotekų tinklo privalumus, atskleisti daugialypių bibliotekų teikiamų paslaugų plėtros ir naudos visuomenei potencialą.

➤ **Pagrindinės veiklos kryptys 2023 m.:**

✓ Prisidėti prie informacinės visuomenės plėtros kaupiant, saugant dokumentų fondą ir sudarant galimybes naudotis informacijos ištekliais.

✓ Kurti Biblioteką, kaip bendruomenės traukos centrą, formuoti Bibliotekos, kaip patrauklios informacijos, švietimo ir kultūros įstaigos įvaizdį.

✓ Informuoti visuomenę apie Bibliotekos teikiamas paslaugas, naujas knygas, elektronines knygas, garsinius dokumentus, akcijas, renginius. Atskleisti Bibliotekų teikiamų paslaugų svarbą ir naudą visuomenei.

✓ Bibliotekininkų kvalifikacijos tobulinimas, profesionalumo bei kompetencijų ugdymas, siekiant darbo kokybės.

✓ Užtikrinti Bibliotekos paslaugas jaunimui, vaikams, atitinkančias jų poreikius ir prioritetus. Per edukacinius užsiėmimus skatinti vaikų kūrybiškumą, iniciatyvą, saviraišką.

✓ Aktyviai dalyvauti valstybės skaitymo skatinimo ir kalbos įgūdžių ugdymo politikoje, ugdant sąmoningą, kultūringą ir kūrybingą Lietuvos pilietį.

✓ Skatinti gyventojų skaitymą įvairiomis knygų populiarinimo formomis: organizuojant parodas, Nacionalinės Lietuvos bibliotekų savaitės renginius, reklamuojant naujas knygas ir spaudą.

- ✓ Kraštotyros ir etninės veiklos aktyvinimas ir plėtra, rašytinio paveldo, įvairios informacijos apie kraštą ir jo žmones kaupimas ir sklaida, ryšių su kraštiečiais puoselėjimas.
- ✓ Ugdyti vartotojų bibliografinį raštingumą, formuoti bibliografinės paieškos įgūdžius.
- ✓ Prisidėti prie neformaliojo suaugusiųjų švietimo, tęsti gyventojų kompiuterinio raštingumo mokymus.
- ✓ Ieškoti galimybių papildomam finansavimui gauti, dalyvaujant įvairiose programose ir projektuose.
- ✓ Plėsti tarpinstitucinius bendradarbiavimo ir partnerystės ryšius su kultūros, švietimo, savivaldybės institucijomis, nevyriausybiniėmis organizacijomis, vietos bendruomenėmis.

VEIKLOS TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS

Tikslas, uždaviniai, priemonės	Vertinimo kriterijus (darbas - veiksmas)	Įvykdymo terminas	Pasiekti rodikliai Kokybiniai / kiekybiniai
1. Tikslas: Sudaryti, tvarkyti ir saugoti Bibliotekos išteklių fondą, vykdyti bibliografinę jo apskaitą, tęsti skaitmeninimą.			
1.1. Uždavinys: Komplektuoti ir tvarkyti Bibliotekos fondą			
Priemonės:			
1.1.1. Gautų dokumentų skaičius	8 510 fiz. vnt. (1 232 pavadinimų)	Iki 2023-12-31	8 960 fiz. vnt. (1 658 pav.)
1.1.2. Nurašytų dokumentų skaičius	17 682 fiz. vnt.	Iki 2023-12-31	7 123 fiz. vnt. (420 pav.)
1.1.3. Periodikos pavadinimų skaičius	40	Iki 2023-12-31	36
1.1.4. Suskaitmeninti gautus dokumentus.	460 tekstinių kultūros paveldo objektų	Iki 2023-12-31	587 objektai
1.1.5. Atlikti dokumentų inventorizacija.	1	Iki 2023-11-10	Atliko Bibliotekos turto inventorizavimo komisija.
1.2. Uždavinys: savalaikiai pildyti Bibliotekos elektroninį katalogą			
Priemonės:			
1.2.1. naujai gautų dokumentų bibliografinių įrašų elektroniniame kataloge (skaičius).	Ne mažiau 2 000 vnt.	Iki 2023-12-31	4 634 vnt.
1.2.2. Parengti vietos žiniasklaidos straipsnių aprašus (skaičius).	Ne mažiau 600 vnt.	Iki 2023-12-31	342 straipsniai
1.2.3. Surekataloguoti dokumentų fondus filialuose (proc.)	100 proc.		98 proc.

1.3. Uždavinys: Perkelti krašto rašytinį kultūros paveldą išsaugojimui elektroninėse laikmenose			
Priemonės: 1.3.1. Bibliotekos sistemos fondo komplektavimas.	Pateikti skaitmeninimo centrui – Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešajai bibliotekai, buvusio vietos laikraščio „Kolektyvinis darbas“ turimą archyvą.	Iki 2023-11-16	Perduoti laikraščio „Kolektyvinis darbas“ 1967 m., 1968 m., 1969 m., 1970 m. numeriai.
1.3.2. Vykdyti kraštotyros veiklą:	Sudaryti Anykščių krašto dingusių (išnykusių) kaimų, mokyklų, bibliotekos filialų žemėlapi ir aprašą. Organizuoti respublikinį kraštotyrininkų suvažiavimą.	Iki 2023-07-20 2023 m. II ketv.	- 2023 m. balandžio 22 d.
1.3.3. Vykdyti asmeninių bibliotekų analizę	Analizuoti ir susisteminti dovanotas Bibliotekai asmenines bibliotekas: prof. A. Tylos.	Iki 2023-12-31	Analizuotos ir sistemos. Paskelbti 3 straipsniai rajono spaudoje apie atradimus asmeninėje prof. A. Tylos bibliotekoje.
2. Tikslas: vykdyti Bibliotekos misiją – būti visiems vartotojams prieinama ir aptarnaujančia visus viešąja įstaiga.			
2.1. Uždavinys: organizuoti ir vykdyti vartotojų ir lankytojų aptarnavimą, suteikiant prieigą prie informacijos išteklių, kuriant naujas paslaugas			
Priemonės: 2.1.1. Registruoti vartotojus	Išlaikyti Bibliotekos registruotų vartotojų skaičių: 6 250	Iki 2023-12-31	6 168
2.1.2. Pasiiekti dokumentų išduotį (skaičiai)	Išduotis: ne mažiau 165 400	Iki 2023-12-31	156 794
2.1.3. Organizuoti kultūros renginius, meno parodas.	Renginių skaičius: ne mažiau 1 100	Iki 2023-12-31	1 096

2.1.4. Vykdyti vartotojų mokymą.	Užsiėmimų skaičius: - naudojimosi e paslaugomis galimybės – 3, - suteikti individualias konsultacijas – 2 050	Iki 2023-12-31	Organizuota 11 mokymų, 145 dalyviai. Individualių konsultacijų skaičius – 1 529
2.1.5. Užtikrinti LIBIS sistemos veiklą Bibliotekos sistemoje.	Užtikrinti LIBIS priežiūrą ir nepertraukiamą veiklą	Iki 2023-12-31	Bibliotekos LIBIS administratorė užtikrina priežiūrą ir nepertraukiamą veiklą.
3. Tikslas: vykdyti krašto paveldo atminties institucijos funkcijas.			
3.1. Uždavinys: kaupti rašytinius šaltinius, analizuoti gyventojų asmenines bibliotekas, kraštotyros medžiagą ir kitus dokumentus, vykdyti sukauptos medžiagos skaitmeninimą.			
Priemonės: 3.1.1. Kaupti ir saugoti rašytinį - dokumentinį kultūros paveldą.	Tęsti profesoriaus A. Tylos asmeninės bibliotekos tyrimą, dokumentus įtraukti į apskaitą ir saugomą fondą.	Iki 2023-09-31	Įtraukta į apskaitą A. Tylos asmeninės bibliotekos per 2023 m. 18 fiz. vnt., o iš viso 702 fiz. vnt.
3.1.2. Prof. A. Tylos asmeninės bibliotekos analizė.	Pradėti skaitmeninti profesoriaus A. Tylos asmeninę biblioteką.	Iki 2023-12-31	Knygų bibliografiniai įrašai įtraukti į LIBIS katalogą.
3.1.3. Vietos žiniasklaidos priemonių archyvo skaitmeninimas. 3.1.4. Užtikrinti rašytinio – dokumentinio kultūros paveldo dokumentų panaudą, viešinti sukaupią medžiagą.	Tęsti laikraščio „Kolektyvinis darbas“ (dabartinė „Anykšta“) skaitmeninimo darbus. Pasiekti vartotojų skaičių – 80, pasiekti apsilankymų 2 760 per metus.	Iki 2023-04-31 Iki 2023-12-31	Skaitmeninimas tęsiamas. 210 vartotojų Apsilankymai 3 416
3.1.5. Rašytinio – dokumentinio kultūros paveldo sklaida.	Organizuoti: - 1 sambūrį, - 3 seminarus, - 6 parodas.	Iki 2023-12-10	Organizuoti 2 sambūriai. Kraštotyrininkų sambūris – LKD XIII suvažiavimas (04.22) ir sambūris (12.02). Organizuoti 3 seminarai. 16 kraštotyros parodų, iš jų 2 virtualios.
3.1.6. Vykdyti mokslinį-tiriamąjį darbą.	Tyrinėtų dokumentų skaičius: > 9 000 vnt. Dalyvauti 1 konferencijoje.	Iki 2023-12-31	Tyrinėtas A. Tylos knygų fondas. Dalyvauta 1 konferencijoje. Parengti 48

	Parengti 4 pranešimus (straipsnius).		straipsniai kraštotyros tema. Buvo vykdomas anketinis tyrimas siekiant išsiaiškinti, kokias asmenines bibliotekas yra sukaupę Anykščių r. gyventojai. Apklausta buvo per 70 respondentų.
3.1.7. Leidybinė veikla.	Parengti ir išleisti 1 leidinį bibliografinę, kraštotyros, rašytinio kultūros paveldo tematika.	Iki 2023-12-31	Vykdyti Anykščių tautodailininkų biobibliografinio žodyno rengimo darbai. Surinkta medžiaga apie 159 Anykščių krašto tautodailininkus (165 psl.).
4. Tikslas: teikti aukštos kokybės įvairias, kiekvienam gyventojui prieinamas kultūros paslaugas. 4.1. Uždavinys: kurti naujas, atnaujinti turimas kultūrinės – laisvalaikio, skaitymo skatinimo, edukacinių programų, kompiuterinio raštingumo ugdymo ir kitas paslaugas Bibliotekoje (filiale Istorijų dvarelis); užtikrinti mokamų paslaugų konkurencingumą.			
Priemonės: 4.1.1. Ugdyti bendruomenės įvairių amžiaus grupių informacinį, kompiuterinį, skaitmeninį raštingumą, skatinti mokymąsi visą gyvenimą.	Kompiuterinio raštingumo pradžiamoksliu apmokyti 60 vietos gyventojų (senjorų).	Iki 2023-12-31	Apmokyti 145 gyventojai
4.1.2. Naujų elektroninių paslaugų diegimas Bibliotekoje.	Laikų pratęsti elektroninių paslaugų, duomenų bazių prenumeratą, užtikrinti jų sklaidą.	Iki 2023-12-31	Iš viso – 12 duomenų bazių. INFOLEX praktika teisinė duomenų bazė. Atverta dokumentų – 7 278. EBSCO Publishing – 8 duomenų bazės, atsiųsta pilno teksto dokumentų – 168. Delfi plus ir 15 min MAX buvo užprenumeruota iki gegužės mėnesio, toliau nepratęsta dėl lėšų stokos. Gautas

			naujas portalas – virtuali biblioteka ELVIS.
4.1.3. Organizuoti konsultacijas vietos gyventojams naudotis elektroninėmis paslaugomis.	Konsultuoti pagal užklausas, pravesti 4 užsiėmimus- mokymus vietos gyventojams.	Iki 2023-12-01	Pravesta 11 mokymų, iš jų 9 skaitmeninio raštingumo tema
4.1.4. Ugdant vaikų ir paauglių kūrybiškumą, plačiau naudoti kūrybinius rinkinius (paketus) pagal programą „Prisijungusi Lietuva“, teikti paraiškas Kultūros pasui.	Organizuoti reguliarius užsiėmimus vaikams pagal atskirą užsiėmimų grafiką. Pateikti 12-os akredituotų edukacinių programų 2 paraiškas.	Iki 2023-12-31	Atnaujintos Kultūros paso patvirtintos 8 edukacinės programos (4 nuotolinės) ir viena įtraukta naujai – „Šešėlių teatras“. Bibliotekoje turimos iš viso 22 edukacijos. Programa „Prisijungusi Lietuva“ buvo vykdoma tik 2022 m. visoje Lietuvoje.
4.1.5. Rūpintis vaikų ir paauglių organizuotu laisvalaikiu, ugdyti skaitymo skatinimo įgūdžius ir poreikį.	Organizuoti filiale Istorijų dvarelis vaikų vasaros atostogų metu 2 dienos stovyklas.	2023-06/08 mėn.	Organizuotos 2 stovyklos: balandžio 11–14 d. pavasario stovykla „Pavasario nuotykių“ ir liepos 10–15 d. dienos vasaros stovykla „Mano vasaros istorijos“.
4.1.6. Palaikyti ir plėsti savanorystės, knygnešystės veiklas.	Viešinti savanorystės galimybes Bibliotekoje, priimti savanorius ir sudaryti jiems tinkamas darbo (veiklos) sąlygas.	Iki 2023-12-31	Į pagalbą tvarkyti prof. Antano Tylos rankraščius buvo pakviesta savanorė Edita Stiklinskaitė. Per ataskaitinį laikotarpį savanorė tvarkė A. Tylos rankraščius – sudarė 75 teminius aplankus, į kuriuos sugrupavo ir sudėjo 2275 dokumentus. Bibliotekoje ir filialuose sutelkti 237 knygnešiai, kurie nešė 578 gyventojams, jiems išduota 11 400 fiz. vnt.

4.1.7. Palaikyti partnerystės ryšius su kolegomis iš Madonos (LV), Rapplos (EE) bibliotekų.	Organizuoti virtualius dalijimosi patirtimis susitikimus (2 susitikimai).	Iki 2023-12-31	Organizuoti 2 virtualūs susitikimai.
---	---	----------------	--------------------------------------

VEIKLOS REZULTATŲ RODIKLIAI

➤ Pagrindiniai veiklos vertinimo rodikliai rajono bibliotekose

Eil. Nr.	Priemonės	Planuota 2023 m.	Įvykdyta 2023 m.	Įvykdymo proc.
1.	Gyventojų sutelkimo procentas bibliotekose	28	27,3	98
2.	Registruotų vartotojų skaičius	6 200	6 168	99,5
3.	Apsilankymų skaičius	109 000	109 030	100
4.	Dokumentų išduotis	165 400	156 794	95
5.	Gauti ir sutvarkyti dokumentai	8 000	8 960	112
6.	Prenumeruoti periodiniai leidiniai (pav.)	25	32	128
7.	Organizuoti renginiai, iš jų:	1 000	1 096	110
	žodiniai	500	559	112
	vaizdiniai	500	537	107
8.	Atsakyta į skaitytojų užklausas	2 600	2 944	113

➤ Vertinimo rodiklių rezultatų lyginamoji analizė

Registruotų vartotojų per 2023 m. sumažėjo 108, t. y. 1,7 proc.. Planas įvykdytas 99,5 proc. Vartotojų mažėjimas tiesiogiai susijęs su gyventojų skaičiaus mažėjimu. Apibendrinant paskutinius 5 metus, matosi, kad rodiklis laipsniškai mažėja.

Bibliotekos	Vartotojų skaičius					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Rajono bibliotekose	6 168	6 276	6 587	7 310	8 023	8 353
Viešojoje bibliotekoje	2 160	2 072	2 166	2 512	2 805	2 815
Miestų filialuose	734	752	732	771	818	967
Kaimų filialuose	3 274	3 452	3 689	4 027	4 400	4 571

Lankytojų skaičius keletą metų išlieka stabilus, keičiasi labai nežymiai. Apibendrinant paskutinius 5 metus ir pandemiją laikotarpį, kai apsilankymai buvo sumažėję, galima teigti, kad lankytojų skaičius stabilizuojasi. Planas įvykdytas 100 proc.

Bibliotekos	Lankytojų skaičius					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Rajono bibliotekose	109 030	109 031	99 937	116 274	155 880	157 091
Viešojoje bibliotekoje	43 864	40 652	33 272	37 768	54 265	50 794
Miestų filialuose	12 270	12 041	10 544	13 239	15 571	16 374
Kaimų filialuose	52 896	56 338	56 121	65 267	86 044	89 923

Išdavimas Bibliotekoje apžvelgiant 5 metus tolygiai mažėja, tai rodiklis daugiau yra susijęs su registruotais vartotojais, kuris irgi mažėja. Per 2023 m. išdavimas sumažėjo 8 659 fiz. vnt., t. y. 5,2 proc. Planas įvykdytas 95 proc.

Bibliotekos	Išdavimas					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Rajono bibliotekose	156 794	165 453	162 088	185 139	237 589	249 537
Viešojoje bibliotekoje	53 328	50 639	40 040	57 467	79 439	78 824
Miestų filialuose	20 389	19 456	18 508	17 637	22 074	23 913
Kaimų filialuose	83 077	95 358	103 540	110 035	136 076	146 800

Renginių paskutinius 5 metus yra organizuotas panašus skaičius. Iš 1 096 renginių organizuotos 537 parodos.

Bibliotekos	Iš viso renginių					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Rajono bibliotekose	1 096	1100	1 111	1 049	1 303	1 236
Viešojoje bibliotekoje	228	176	134	162	282	253
Miestų filialuose	124	123	111	109	131	112
Kaimų filialuose	744	801	866	778	890	871

Plačiau apie pasiektus rodiklius, jų analizę, vykdytas veiklas nagrinėjama ataskaitos Bendrojoje dalyje ir ataskaitos skyriuose.

BENDROJI DALIS

2023 m. birželio 30 d. baigėsi penkerių metų trukmės kadencija Bibliotekos direktoriui Romui Kutkai (Bibliotekos direktoriumi buvo 19 m.). Nuo liepos 1 d. R. Kutka paskirtas laikinai einančiu direktoriaus pareigas, o gruodžio 29 d. atsisveikinta su ilgamečiu direktoriumi ir jis išlydėtas į užtarnautą poilsį. Rugsėjo mėnesį paskelbtą konkursą Bibliotekos direktoriaus pareigoms eiti laimėjo Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos direktorė Jurgita Bugailiškienė, kuri darbą Anykščiuose pradėjo 2024 m. sausio 2 d.

2023 m. buvo akcentuoti, kaip Lietuvos Seimo paskelbti Lietuvos sostinės Vilniaus 700 m. jubiliejaus, Gedimino laiškų, Aukštaitijos regiono, Miko Petrausko, Žirgo metais. Buvo organizuojami renginiai, rengtos literatūrinės, meno darbų parodos, teminės lentynos, šeimos relikvijų ekspozicijos, skaitytojai buvo įtraukti į projektą „Skaitymo iššūkis“, Nacionalinės bibliotekų savaitės, Suaugusiųjų mokymosi savaitės renginius. Vykdyta neformaliojo suaugusiųjų švietimo veikla, gyventojai konsultuoti skaitmeninio raštingumo klausimais. Praėję metai pasižymėjo kaip paslaugų vartotojams pagerinimo metai, atnaujintos TBA ir ELVIS.

Antrame Bibliotekos aukšte įkurtas Ukrainietiško knygų centras. Centro fondas pildytas knygomis ukrainiečių kalba tiesiai iš Ukrainos labdaros būdu. Tuo pasirūpino Anykščių krašto garbės ambasadorius Ukrainoje Virginijus Strolia. Jo iniciatyva per 2023 m. Bibliotekos fondai pasipildė 493 fiz. vnt. knygų ukrainiečių kalba. Daugiausia tai knygos, skirtos vaikams. Vaikų literatūros ir edukacijos skyrius gavo 335 fiz. vnt. knygų ukrainiečių kalba, Skaitytojų aptarnavimo ir informacijos skyrius – 129 fiz. vnt., miesto ir kaimo filialai – 29 fiz. vnt. Garbės ambasadorius sakė, kad jo tikslas – Anykščiuose įkurti Ukrainos knygų centrą, iš kurio knygos būtų užsakomos ir kitose Lietuvos

savivaldybėse gyvenančių ukrainiečių. 2024 m. pradžiai šiame centre yra 627 fiz. vnt. knygų ukrainiečių kalba. Visus metus į Biblioteką kvietėme Ukrainos piliečius. Jie skolinosi knygas lietuvių kalbos mokymuisi ir grožinę literatūrą. Per metus išduotos 66 knygos ukrainiečių kalba. Iš jų 2 užsakytos per TBA. Ukrainiečiams teikėme visas paslaugas nemokamai, daugiausiai naudojosi dokumentų tvarkymu, siuntimu, kopijavimu. Istorijų dvarelyje spalio 31 d. ir lapkričio 3–4 d. vyko projekto „Ukrainian Stories“ veiklos su ukrainiečiais mokiniais iš Anykščių miesto. Gruodžio 5 d. Kalėdiniu laikotarpiu bendradarbiaujant su A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialiniu muziejumi, kuris aktyviai prisideda prie paramos Ukrainai ir ukrainiečių bendruomenei Anykščiuose, galėjome pradžiuginti ir pasveikinti mažuosius Ukrainos vaikus su Šv. Kalėdomis ir viltimi.

Didžiuojamės Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriaus vedėja Audrone Berezauskiene – už kraštotyros inovacijas, šiuolaikiškai tęsiančias Teresės Mikeliūnaitės kurtas tradicijas, ugdančias ir stiprinančias vietos tapatybę bei leidžiančias Anykščių kraštui būti įkvepiančiu pavyzdžiu nacionalinės kraštotyros panoramoje įteikta Anykščių Teresės Mikeliūnaitės kultūros premija. Šiai premijai kraštotyrininkę pristatė Lietuvos kraštotyros draugijos pirmininkas prof. habil. dr. Libertas Klimka. Plačiau: <https://www.regionunaujienos.lt/audronei-berezauskienei-tereses-mikeliunaites-kulturos-premija/>; <https://nyksciai.lt/samburyje-pasveikinta-tereses-mikeliunaites-kulturos-premijos-laureate>

Jau šeštus metus iš eilės Vaikų literatūros ir edukacijos skyrius pripažintas kaip aktyviausias ir kūrybingiausias – pasiūlęs įdomiausių veiklų, iniciatyvos „Atverk duris vasarai“ dalyvis. Smagu, kad tarp 234 šalyje registruotų nemokamų edukacinių erdvių, skyrius pateko į laureatų trisdešimtuką. Džiaugiamės Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro Gintauto Jakšto padėka už aktyvų dalyvavimą iniciatyvoje „Atverk duris vasarai“ ir turiningų veiklų organizavimą vaikų vasaros atostogų metu bei prizų – įspūdinga edukacine kelione į Šiaurės Lenkiją.

Plėtojami ryšiai su žiniasklaida – informacija viešinama rajono, respublikiniuose leidiniuose, įvairiuose interneto portaluose bei svetainėse. Lietuvos televizijos nufilmuotas reportažas Bibliotekoje ir sukurtas dokumentinis filmas apie anykštėną išėivį prof. Juozą Meškauską, Bibliotekos darbuotojų pokalbiai su žurnalistais LRT radijo laidose padidino Bibliotekos žinomumą ir matomumą ne tik rajone, bet ir Respublikos mastu.

Anykščių rajono savivaldybė (toliau Savivaldybė) 2023 m. kultūrinės veiklos išlaidoms Bibliotekai skyrė 2 000 Eur.

➤ **Bibliotekos projektai.**

➤ Filialo Istorijų dvarelis projektai:

- ✓ „Istorijų dvarelis – mažoji iliustruotojų rezidencija“ (finansavimas neskirtas);
- ✓ Istorijų pasakojimo festivalis „Nuo pradžių“ (finansavimas neskirtas);
- ✓ Ekspozicijos atnaujinimas „Rašytojų palėpė“ (finansavimas neskirtas).

- Viešosios bibliotekos projektai:
 - ✓ „Nežalingas įprotis – kultūra” – projektas skirtas jaunimo užimtumo skatinimui (finansavimas neskirtas);
 - ✓ Knygos „Anykščių tautodailininkai: biobibliografinis žodynas” leidyba (finansavimas neskirtas).

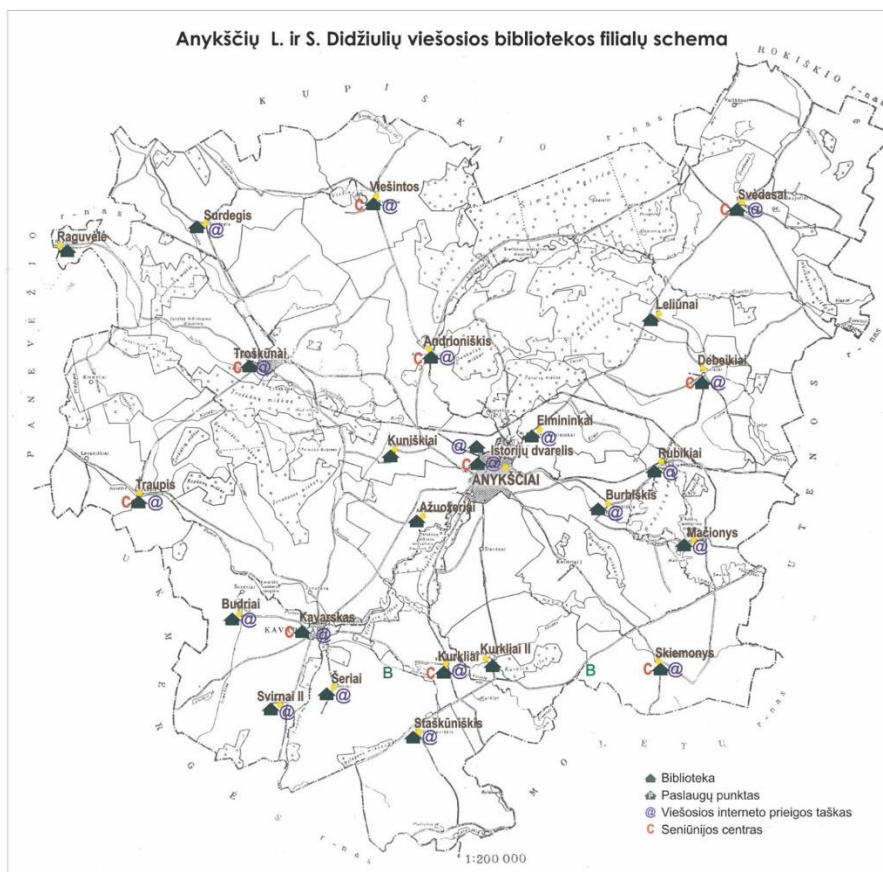
I. BIBLIOTEKŲ PRIEINAMUMAS

1.1. Bibliotekų skaičius

- Iš viso – 24;
- Viešųjų bibliotekų – 1;
- Miesto filialų – 2;
- Kaimo filialų – 21.

Bibliotekų tinklo tankumo koeficientas rajone 1,06. Lyginant su praėjusiais metais nežymiai sumažėjo (-0,04). Didžiausias atstumas tarp bibliotekų yra 15 km., mažiausias – 4 km. Vienai bibliotekai vidutiniškai tenka 940 (-6) gyventojų, vienam filialui – 608 (-9) gyventojai.

1.2. Tinklo pokyčiai

- Uždarytų filialų – nėra;
- Sujungtų bibliotekų – nėra;
- Atidarytų filialų – nėra.

1.3. Neįgaliųjų ir senyvo amžiaus gyventojų aptarnavimas

Savanoriai knygnešiai aptarnaudami senyvo amžiaus ir neįgaliuosius skaitytojus namuose talkina rajono bibliotekininkams jau daugelį metų. Bibliotekoje ir filialuose sutelkti 237 knygnešiai. Knygnešiai knygas, periodinius leidinius nešė 578 gyventojams, jiems išduota 11 400 fiz. vnt. dokumentų. Daugiausia knygnešių turi Debeikių ir Troškūnų filialai po 29, Kurklių filialas – 26, Kavarsko – 24, Viešintų – 14, Svėdasų – 13. Dažnai knygą ar periodinius leidinius gyventojams neša bibliotekininkės, šeimos nariai, kaimynai.

1.4. Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos (LASS) narių aptarnavimas

Garsinėmis knygomis ir knygomis Brailio raštu aprūpina Panevėžio aklųjų ir silpnaregių biblioteka. Per metus gauta 174 garsinės knygos bei žurnalai, 73 knygos Brailio raštu. 2023 m. Viešojoje bibliotekoje užsiregistruota 17 skaitytojų, iš jų Brailio raštu skaito vienas. Iš viso jiems išduota 482 fiz. vnt., iš jų 427 garsinės knygos bei 55 fiz. vnt. Brailio raštu. Apsilankė 92 kartus.

2023 m. startavo modernizuota virtuali biblioteka ELVIS. Tai Lietuvos audiosensorinės bibliotekos (LAB) projektas MoBiLait: mokymosi galimybių atvėrimas žmonėms, negalintiems skaityti įprasto spausdinto teksto, per Lietuvos bibliotekų tinklą. ELVIS – internete nemokamai prieinama garsinių knygų platforma, kurią sudaro daugiau nei 15 tūkstančių leidinių, skirta tiems, kurie dėl įvairių priežasčių negali skaityti įprasto spausdinto teksto: sunku laikyti knygą rankose (artritas, paralyžius, tremoras); turi mokymosi sunkumų (disleksija, disgrafija); akys silpsta dėl amžiaus ar ligos. Bibliotekoje ELVIS vartotojų – 31. Pusė vartotojų patys parsisiuntė garsines knygas iš ELVIS platformos, arba jiems padėjo artimieji. Kita pusė yra vyresnio amžiaus, jiems sudėtinga patiems apsistarnauti, todėl šią paslaugą mielai atlieka bibliotekininkai. Iš portalo iš viso parsisiūsta 1 039 garsinių knygų. Vartotojai, neseniai pradėję naudotis šia paslauga, sako, kad yra patenkinti ir dėkoja už tokią galimybę.

Administratorius	Leidinius gavusių vartotojų skaičius	Leidinių išdavimų skaičius	
Viešoji biblioteka	22	357	
Svėdasų filialas	5	58	
Naujai užregistruoti vartotojai	Perregistruoti vartotojai	Iš viso aktyvių vartotojų	
27	4	31	
Perklausos	Parsisiuntimai	Išdavimai	Iš viso
99	525	415	1 039

➤ Renginiai, skirti neįgaliųjų paslaugoms pristatyti.

➤ Kovo 10 d. ELVIS autobusas lankėsi Anykščiuose ir Bibliotekoje filialų darbuotojams vyko mokymai apie ELVIS paslaugas. Viešnios iš LAB papasakojo apie ELVIS galimybes,

supažindino su naujovėmis, parodė, kaip naudotis ELVIS išnuomojamais grotuvais, kuriais galima klausytis įgarsintų knygų.

➤ Balandžio 13 d. Bibliotekoje vyko ELVIS autobuso pristatymas visuomenei. Atvykusi komanda papasakojo, kas yra garsinės knygos ir žurnalai, kaip tapti ELVIS naudotoju, pademonstravo įrenginį, kurio pagalba patogiau klausyti parsisiųstus leidinius, paragino susirinkusius dalyvius naudotis jų teikiama nemokama paslauga.

➤ Lapkričio mėnesį kartu su Vaikų literatūros ir edukacijos skyriaus darbuotojais organizuotas Anykščių LASS narių susitikimas su mažaisiais bibliotekos skaitytojais. Šio susitikimo pageidavo mokytojai. Vaikai buvo supažindinti su visais neįgaliųjų pagalbinais įrankiais, kuriais naudojami LASS nariai. Tai akliesiems skirta lazdelė, kalbantis laikrodis bei telefonas, stiklai išdidinantys tekstą, termometrai. Supažindinti su Brailio abėcėle, parodytos Brailio raštu spausdintos knygos.

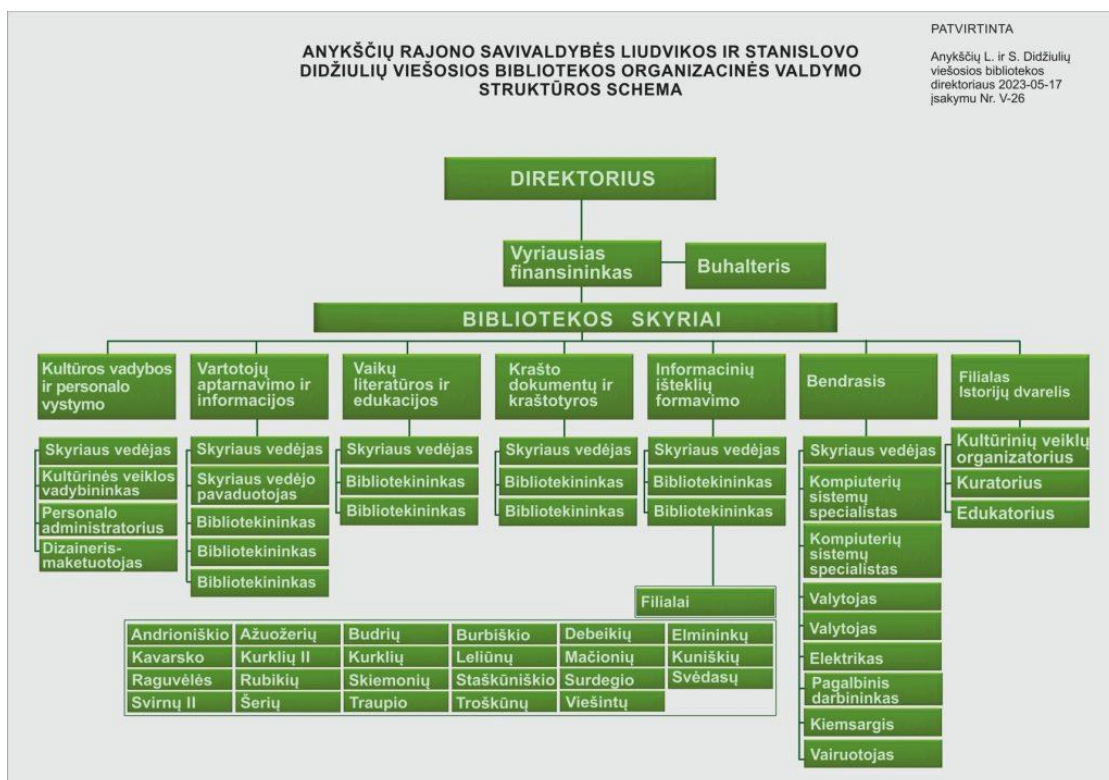
1.5. Struktūros tobulinimas ir pokyčiai viešojoje bibliotekoje

Bibliotekos organizacinę valdymo struktūrą sudaro:

- Direktorius;
- Vyriausias finansininkas;
- Buhalteris;
- 6 Struktūriniai padaliniai (skyriai): Bendrasis skyrius; Informacijos išteklių formavimo skyrius; Krašto dokumentų ir kraštotyros skyrius; Vartotojų aptarnavimo ir informacijos skyrius; Vaikų literatūros ir edukacijos skyrius; Kultūros vadybos ir personalo vystymo skyrius;
- Paslaugų punktas – Istorijų dvarelis;
- 23 filialai.

Anykščių rajono savivaldybės tarybos sprendimu 2019 m. rugsėjo 26 d. Nr. 1-TS-284 įsteigtas Bibliotekos filialas – Istorijų dvarelis, kurio buveinė Paupio g. 10, Anykščiai. Kadangi naujai įsteigtas Istorijų dvarelis pagal savo nuostatus neatlieka visų filialui būdingų funkcijų, jis jau penktus metus priskirtas Viešajai bibliotekai kaip paslaugų punktas. Visi veiklos rodikliai yra priskaičiuojami prie Viešosios bibliotekos.

2023 m. gegužės 17 d. direktoriaus R. Kutkos įsakymu Nr. V-26 įkurtas Kultūros vadybos ir personalo vystymo skyrius. Išaiškėjus, kad nuo 2023-05-17 iki 2023-12-31 Anykščių L. ir S. Didžiulių viešosios bibliotekos struktūra yra patvirtinta galimai neatsižvelgiant į tuo metu galiojančius teisės aktų reikalavimus, Anykščių rajono savivaldybės taryba nusprendė (2023 m. gruodžio 28 d. Nr. 1-TS-351) pavesti naujam Bibliotekos direktoriui iki 2024 m. birželio 1 d. iš naujo nustatyti savo vadovaujamos biudžetinės įstaigos struktūrą (įvertinus esamą, prireikus ją koreguojant) taip, kad ji neprieštarautų Biudžetinių įstaigų įstatymo nuostatoms bei būtų optimali, įstaigai suteiktų veiklos tikslų, uždavinių bei funkcijų įgyvendinimui.

II. FONDO FORMAVIMAS

2.1. Fondo formavimas

Ataskaitiniais metais rajono bibliotekų fondai buvo papildyti 8 960 fiz. vnt., 1 658 pav. dokumentų už 37 903,70 Eur.

Lietuvos Respublikos Kultūros ministerija iš valstybės biudžeto bibliotekiniams dokumentams įsigyti skyrė 27 124,00 Eur, rajono Savivaldybė periodikos prenumeratai – 15 004,58, Eur.

➤ Už valstybės biudžeto lėšas įsigyta 2 309 fiz. vnt., tai yra 49,8 proc. visų įsigytų suinventorintų bibliotekinių dokumentų;

➤ Už Savivaldybės lėšas užprenumeruota 4 326 fiz. vnt. 36 pav. periodinių leidinių, kurie sudaro 48,3 proc. visų įsigytų bibliotekinių dokumentų, tame skaičiuje 5 fiz. vnt. kraštotyrinių periodinių leidinių už 156,80 Eur, kurie yra inventorinami ir sudaro 0,1 proc. suinventorintų bibliotekinių dokumentų.

➤ Ataskaitiniais metais knygoms pirkti Savivaldybė lėšų neskyrė.

➤ Paramos gauta 2 280 fiz. vnt. už 10 259,97 Eur, tai yra 49,2 proc. visų įsigytų suinventorintų bibliotekinių dokumentų;

Vietoje skaitytojų prarastų gauta 40 fiz. vnt. už 362,93 Eur, tai yra 0,9 proc. visų įsigytų suinventorintų bibliotekinių dokumentų.

Bibliotekos fondai naujais dokumentais papildomi, remiantis kiekvieną savaitę leidžiama „Informacija apie Lietuvoje išleistus leidinius, gautus Nacionalinėje bibliotekoje“, leidyklų ir

knygynų atsiunčiamais naujų knygų sąrašais bei kitais informacijos šaltiniais. Vykdamas viešuosius pirkimus, kiekvienam pirkimui buvo pasirenkami tiekėjai, atsižvelgiant į mažiausios kainos kriterijų. Per ataskaitinį laikotarpį buvo atlikti 75 bibliotekinių dokumentų viešieji pirkimai, ir 4 periodinių leidinių viešieji pirkimai.

Daugiausiai bibliotekinių dokumentų už Valstybės biudžeto lėšas nupirkti iš UAB „Alma littera sprendimai“ – 493 fiz. vnt., 213 pav.; UAB „Tyto alba“ – 265 fiz. vnt., 46 pav.; UAB „Jotema“ – 214 fiz. vnt., 30 pav. Iš šių tiekėjų buvo nupirkti 42,1 proc. bibliotekinių dokumentų. Kadangi viešieji pirkimai buvo vykdomi remiantis mažiausios kainos kriterijumi, dažniausiai knygos buvo perkamos iš tų leidyklų, kurios pačios išleido Bibliotekai reikalingas knygas. Kasmet vis daugėja leidyklų, kurios prekiauja savo išleistomis knygomis, todėl galime pirkti knygas be tarpininkų tiesiogiai iš leidyklų, o tai leidžia sutaupyti lėšų.

2023 m. Anykščių rajono Savivaldybės lėšų 15 004,58 Eur buvo panaudota periodinių leidinių prenumeratai. Užprenumeruoti 36 pavadinimų periodiniai leidiniai Viešajai bibliotekai, miestų ir kaimų filialams. Periodinių leidinių prenumerata buvo perkama iš AB Lietuvos paštas. Šis tiekėjas yra vienintelis Anykščių rajone platinantis Bibliotekai reikalingus žurnalus ir laikraščius ir pristatantis juos ne tik į Viešąją biblioteką, bet ir į kaimuose esančius filialus. Už 156,80 Eur buvo užprenumeruoti ir suinventorinti 5 kraštotyriniai periodiniai leidiniai.

2.2. Parama

2023 m. Bibliotekos fondai buvo pildomi ir paramos būdu gautais bibliotekiniais dokumentais. Iš viso paramos buvo gauta 2 280 fiz. vnt. už 10 259,97 Eur. Šie dokumentai buvo įkainoti, suinventorinti ir paskirstyti rajono bibliotekoms.

Parama 2023 m. buvo gauta iš šių tiekėjų:

- Privatūs asmenys - 344 fiz. vnt., 1 817,00 Eur;
- LR Kultūros ministerija - 137 fiz. vnt., 1 175,20 Eur;
- UAB „Baltų lankų“ leidyba - 15 fiz. vnt., 105,00 Eur;
- Valstybinė lietuvių kalbos komisija - 2 fiz. vnt., 30,00 Eur;
- Labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“ - 870 fiz. vnt., 651,63 Eur;
- Kiti tiekėjai (įvairios organizacijos, leidyklos, skaitytojai, Bibliotekos svečiai) - 912 fiz. vnt., 6 481,14 Eur.

Daugiausiai paramos gavo:

- Vaikų literatūros ir edukacijos skyrius – 496 fiz. vnt.,
- Vartotojų aptarnavimo ir informacijos skyrius – 354 fiz. vnt.,
- Svėdasų filialas – 252 fiz. vnt.,
- Kavarsko filialas – 137 fiz. vnt.

2023 m. Bibliotekos fondus papildė kraštiečių dovanotos knygos. Muziejininkė Alma Ambraškaitė padovanojo 5 fiz. vnt. savo sudarytos knygos „Aldutė: atsiminimai apie mokytoją, sąjūdietę, visuomenininkę, politikę Aldoną Daugilytę (1942–2017)“. Disidentė, vienuolė Nijolė Sadūnaitė padovanojo 4 fiz. vnt. savo knygos „Skubėkime daryti gera“. Toliau buvo tvarkomos buvusio Valstybės saugumo departamento (VSD) generalinio direktoriaus Gedimino Grinos padovanotos knygos (17 fiz. vnt.).

Anykščių krašto garbės ambasadoriaus Ukrainoje Virginijaus Strolios rūpesčiu Biblioteka gavo 493 fiz. vnt. knygų ukrainiečių kalba. Didžioji dalis šių knygų buvo skirta Vaikų literatūros ir edukacijos skyriui (335 fiz. vnt.). 129 fiz. vnt. gavo Vartotojų aptarnavimo ir informacijos skyrius. 29 fiz. vnt. buvo skirti miesto ir kaimo filialams.

2023 m. rajono bibliotekų fondus papildę paramos būdu gauti dokumentai sudaro 49,2 proc. visų fondus papildžiusių dokumentų (išskyrus periodinius leidinius).

2.3. Fondų būklė

Iš viso Bibliotekų fonde yra 200 174 fiz. vnt., 39 789 pav. Iš jų:

- VB – 85 651 fiz. vnt., 35 096 pav.,
- Miesto filialuose – 18 716 fiz. vnt., 9 150 pav.,
- Kaimo filialuose – 95 807 fiz. vnt., 3 092 pav.,

Iš viso Bibliotekų fonde yra grožinės literatūros 128 399 fiz. vnt., 64,14 proc. Iš jų:

- VB – 50 766 fiz. vnt., 59,27 proc.,
- Miesto filialuose – 12 403 fiz. vnt., 66,27 proc.,
- Kaimo filialuose – 65 230 fiz. vnt., 68,08 proc.

Iš viso Bibliotekų fonde yra šakinės literatūros 67 449 fiz. vnt., 33,7 proc. Iš jų:

- VB – 34 546 fiz. vnt., 40,33 proc.,
- Miesto filialuose – 5 923 fiz. vnt., 31,65 proc.,
- Kaimo filialuose – 26 980 fiz. vnt., 28,16 proc.

Iš viso Bibliotekų fonde periodinių leidinių yra 4 326 fiz. vnt., 2,16 proc. (žurnalų – 4 251 fiz. vnt., laikraščių – 75 kompl.). Iš jų:

- VB – 339 fiz. vnt., 0,4 proc. (žurnalų – 333 fiz. vnt., laikraščių – 6 kompl.),
- Miesto filialuose – 390 fiz. vnt., 2,08 proc. (žurnalų – 384 fiz. vnt., laikraščių – 6 kompl.),
- Kaimo filialuose – 3 597 fiz. vnt., 3,75 proc. (žurnalų – 3 534 fiz. vnt., laikraščių – 63 kompl.).

2.4. Aprūpinimas dokumentais

1 gyventojui tenka dokumentų:

- Rajone – 8,87 fiz. vnt. Iš jų:
- Mieste – 9,38 fiz. vnt. (VB+MF)

➤ Kaime – 8,38 fiz. vnt.

1 gyventojui tenka naujai gautų dokumentų:

➤ Rajone – 0,4 fiz. vnt. Iš jų:

➤ Mieste – 0,31 fiz. vnt. (VB+MF)

➤ Kaime – 0,48 fiz. vnt.

1 gyventojui tenka garsinių ir regimųjų dokumentų:

➤ Rajone – 0,08 fiz. vnt. Iš jų:

➤ Mieste – 0,15 fiz. vnt. (VB+MF)

➤ Kaime – 0,01 fiz. vnt.

1 gyventojui tenka elektroninių ir kitų skaitmeninių dokumentų:

➤ Rajone – 0,006 fiz. vnt. Iš jų:

➤ Mieste – 0,01 fiz. vnt. (VB+MF)

➤ Kaime – 0,002 fiz. vnt.

1 vartotojui tenka dokumentų:

➤ Rajone – 32,45 fiz. vnt. Iš jų:

➤ Mieste – 36,06 fiz. vnt. (VB+MF)

➤ Kaime – 29,26 fiz. vnt.

2.5. Dokumentų gavimas ir nurašymas

Iš viso per metus Bibliotekoje įsigyta dokumentų 8 960 fiz. vnt., 1 658 pav.

Iš viso gauta (inventorintų dokumentų) 4 634 fiz. vnt., 1 622 pav. Iš jų:

➤ VB – 2 426 fiz. vnt., 1289 pav.,

➤ Miesto filialuose – 346 fiz. vnt., 113 pav.,

➤ Kaimo filialuose – 1 862 fiz. vnt., 250 pav.

Per metus Bibliotekoje įsigyta grožinės literatūros (inventorintų dokumentų) 3 807 fiz. vnt., 1 118 pav. Iš jų:

➤ VB – 1825 fiz. vnt., 980 pav.,

➤ Miesto filialuose – 289 fiz. vnt., 90 pav.,

➤ Kaimo filialuose – 1693 fiz. vnt., 206 pav.

Per metus Bibliotekoje įsigyta šakinės literatūros (inventorintų dokumentų) 827 fiz. vnt., 440 pav. Iš jų:

➤ VB – 601 fiz. vnt., 309 pav.,

➤ Miesto filialuose – 57 fiz. vnt., 23 pav.,

➤ Kaimo filialuose – 169 fiz. vnt., 44 pav.

Per metus Bibliotekoje įsigyta periodinių leidinių 4 326 fiz. vnt., 36 pav. (žurnalų – 4 251 fiz. vnt., laikraščių – 75 kompl.). Iš jų:

- VB – 339 fiz. vnt. (žurnalų – 333 fiz. vnt., laikraščių – 6 kompl.),
- Miesto filialuose – 390 fiz. vnt. (žurnalų – 384 fiz. vnt., laikraščių – 6 kompl.),
- Vidutiniškai gavo miesto filialai – 195 fiz. vnt. , 11 pav.,
- Kaimo filialuose – 3597 fiz. vnt. (žurnalų – 3534 fiz. vnt., laikraščių – 63 kompl.),
- Vidutiniškai gavo kaimo filialai – 171 fiz. vnt., 9 pav.

Per metus Biblioteka gavo dokumentų (su periodika) 8 960 fiz. vnt., 1 658 pav. Iš jų:

- VB – 2 765 fiz. vnt., 1324 pav.,
- Vidutiniškai gavo vienas miesto filialas – 368 fiz. vnt., 68 pav.,
- Vidutiniškai gavo vienas kaimo filialas – 260 fiz. vnt., 21 pav.

Daugiausiai inventorintų dokumentų gavo Vaikų literatūros ir edukacijos skyrius – 1 057 fiz. vnt., Vartotojų aptarnavimo ir informacijos skyrius – 984 fiz. vnt., Svėdasų kaimo filialas – 316 fiz. vnt., Saugykla – 217 fiz. vnt., Kavarsko miesto filialas – 209 fiz. vnt.

Pagal paskirtį gauta dokumentų:

- Ikimokykliniam amžiui – 820 fiz. vnt., 150 pav.,
- Moksleiviams – 1 198 fiz. vnt., 531 pav.,
- Jaunimui – 29 fiz. vnt., 22 pav.,
- Suaugusiems – 2 564 fiz. vnt., 897 pav.,
- Kita – 23 fiz. vnt., 20 pav.

Pagal kalbas gauta dokumentų:

- Lietuvių kalba – 4 104 fiz. vnt.,
- Anglų kalba – 24 fiz. vnt.,
- Vokiečių kalba – 5 fiz. vnt.,
- Rusų kalba – 4 fiz. vnt.,
- Ukrainiečių kalba – 493 fiz. vnt.
- Kitos kalbos – 3 fiz. vnt.

Bibliotekos fonde naujai gautų dokumentų procentas yra 4,48 proc.

- VB fonde – 3,23 proc.,
- Miesto filialų fonduose – 3,93 proc.,
- Kaimo filialų fonduose – 5,7 proc..

Lėšos, tenkančios 1 gyventojui dokumentams įsigyti rajone:

- Iš viso – 2,34 Eur (su periodika),
- Kultūros ministerijos lėšos – 1,20 Eur,
- Savivaldybės lėšos – 0,66 Eur (periodikai),
- Kiti šaltiniai – 0,47 Eur (parama ir skaitytojų vietoje prarastų).

2023 m. rajono bibliotekose nurašyta 7 123 fiz. vnt., 420 pav. dokumentų už 3 903,33 Eur.

Nurašyta dokumentų (su periodika):

- VB – 2 698 fiz. vnt., 839 pav.,
- Miesto filialuose – 437 fiz. vnt., 13 pav.,
- Kaimo filialuose – 3 988 fiz. vnt., 133 pav.

Nurašyta periodinių leidinių:

➤ Iš viso – 4 530 fiz. vnt., 40 pav. (žurnalų – 4 431 fiz. vnt., 33 pav., laikraščių – 99 kompl., 7 pav.),

- VB – 422 fiz. vnt. (žurnalų – 415 fiz. vnt., laikraščių – 7 kompl.),
- Miesto filialuose – 437 fiz. vnt. (žurnalų – 429 fiz. vnt., laikraščių – 8 kompl.),
- Kaimo filialuose – 3 671 fiz. vnt. (žurnalų – 3 587 fiz. vnt., laikraščių – 84 kompl.).

Daugiausiai dokumentų buvo nurašyta:

- Vartotojų aptarnavimo ir informacijos skyriuje – 1 937 fiz. vnt., 741 pav.,
- Vaikų literatūros ir edukacijos skyriuje – 482 fiz. vnt., 97 pav.,
- Svėdasų kaimo filiale – 314 fiz. vnt., 133 pav.

Inventorintus dokumentus nurašė: Vartotojų aptarnavimo ir informacijos skyrius (1603 fiz. vnt.), Vaikų literatūros ir edukacijos skyrius (394 fiz. vnt.), Saugykla (279 fiz. vnt.), Svėdasų filialas (150 fiz. vnt.), Surdegio filialas (88 fiz. vnt.), Kuniškių filialas (79 fiz. vnt.). Net 20 miesto ir kaimo filialų nurašė tik periodinius leidinius.

Nurašymo priežastys:

- Nusidėvėję fiziškai arba funkciškai dokumentai – 2 060 fiz. vnt., 28,9 proc.,
- Turinio požiūriu tapę neaktualūs dokumentai – 498 fiz. vnt., 7 proc. (be periodikos),
- Vartotojų sugadinti ar prarasti dokumentai – 35 fiz. vnt., 0,5 proc.,
- Periodiniai leidiniai pasibaigus saugojimo laikui – 4 530 fiz. vnt., 63,6 proc.

2.6. Dokumentų fondo judėjimas. Fondo panaudojimas

Bibliotekos	Fondo dydis 2023-01-01	Gauta per metus	Nurašyta per metus	Fondo dydis 2024-01-01
Rajono bibliotekose	198 337	8 960	7 123	200 174
Viešojoje bibliotekoje	85 584	2 765	2 698	85 651
Miestų filialuose	18 417	736	437	18 716
Kaimų filialuose	94 336	5 459	3 988	95 807

Fondo panaudojimas:

- Bendras fondo apyvartos rodiklis rajono bibliotekose – 0,8;
- ✓ Viešojoje bibliotekoje – 0,6;
- ✓ Miestų filialuose – 1,1;
- ✓ Kaimų filialuose – 0,9.

Bendras fondo apyvartos rodiklis rajono bibliotekose ir Viešojoje bibliotekoje išliko nepakitęs. Padidėjo miestų filialuose +0,1, sumažėjo kaimų filialuose -0,1.

III. VARTOTOJŲ APTARNAVIMAS

3.1. Vartotojų telkimas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis rajone gyvena 22 568* gyventojai.
<https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=4afc61cc-bdb7-435f-9041-f8ba09de5b24#/>

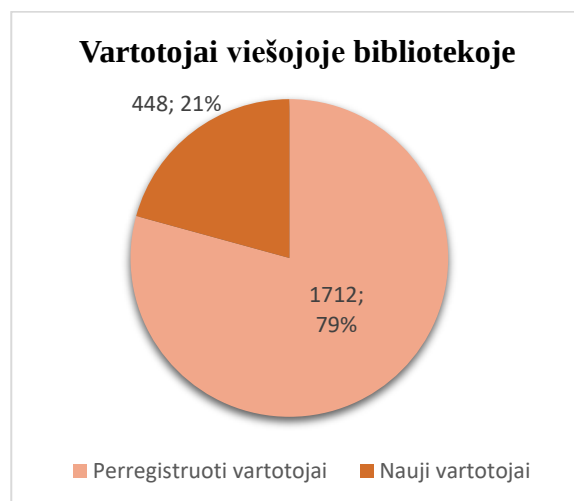
Bibliotekos	Gyventojų skaičius					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Rajono bibliotekose	22 568	22 697	22 623	23 038	23 602	24 149
Viešojoje bibliotekoje	8 581	8 496	8 566	9 083	9 546	9 764
Miestų filialuose	2 550	2 575	2 580	2 590	11 463	2 647
Kaimų filialuose	11 437	11 626	11 477	11 365	2 593	11 738

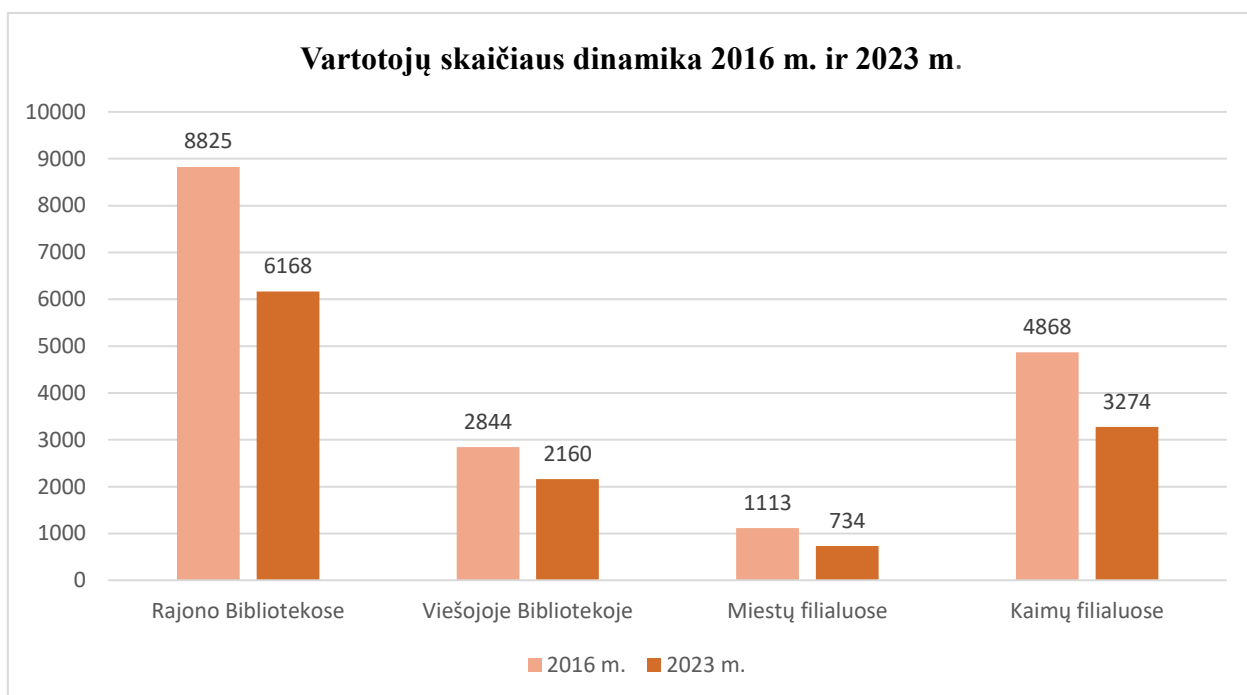
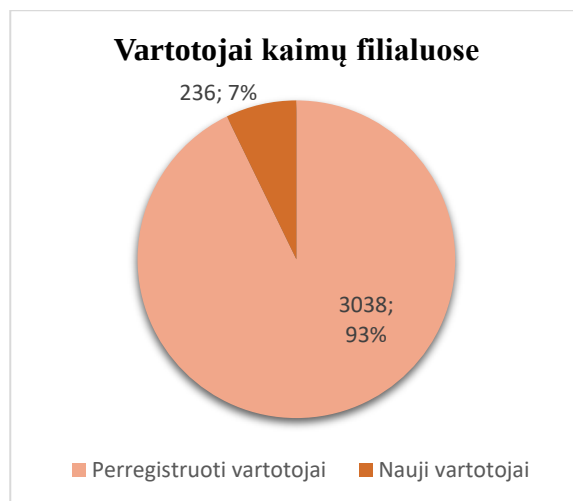
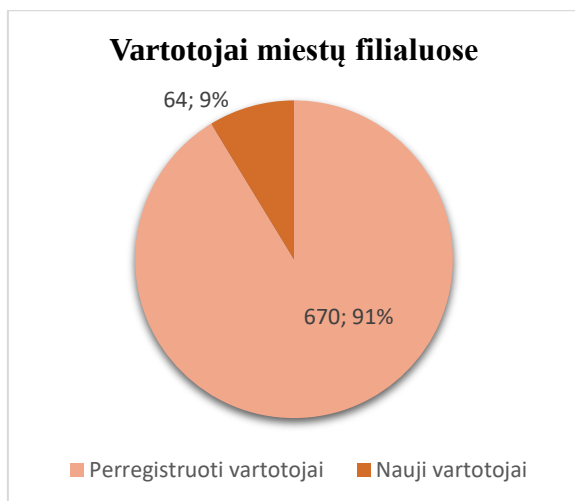
* – išankstiniai duomenys.

Bibliotekos	Gyventojų sutelkimo %					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Rajono bibliotekose	27,3	28,0	29,1	31,7	34,0	34,6
Viešojoje bibliotekoje	25,2	24,0	25,3	27,7	29,4	28,8
Miestų filialuose	29,0	29,0	28,4	29,8	31,5	36,5
Kaimų filialuose	28,6	30,0	32,1	35,4	38,4	38,9

3.2. Vartotojų skaičius

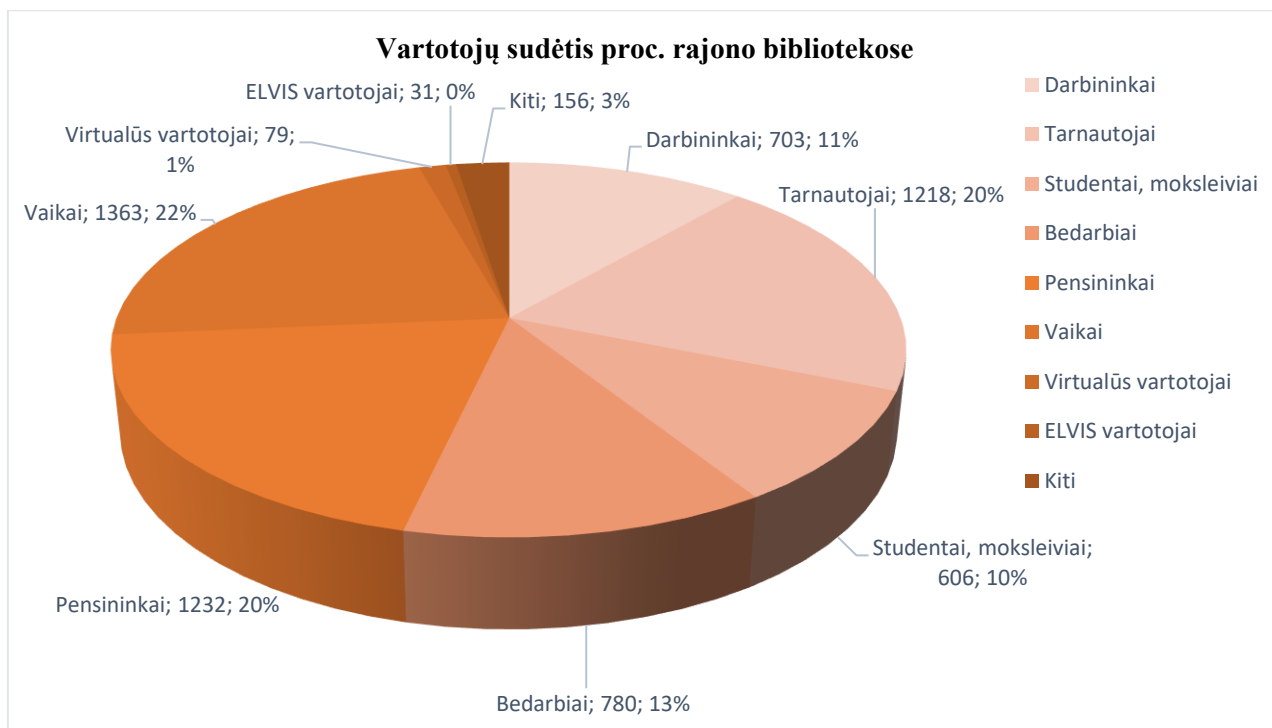
Bibliotekos	Vartotojų skaičius					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Rajono bibliotekose	6 168	6 276	6 587	7 310	8 023	8 353
Viešojoje bibliotekoje	2 160	2 072	2 166	2 512	2 805	2 815
Miestų filialuose	734	752	732	771	818	967
Kaimų filialuose	3 274	3 452	3 689	4 027	4 400	4 571

3.3. Vartotojų sudėtis

Esminių vartotojų sudėties pokyčių per aptarnaujamus metus nebuvo. Modernizavus LIBIS sistemą neišskirtos vartotojų sudėties grupės, pagal anksčiau išskiriamas grupes. Nėra tikslus vartotojų sudėties paskirstymas ir pagal esamas išskirtas grupes. Visgi, didžioji dalis vartotojų yra vaikai, t. y. 22 proc., pensininkai ir tarnautojai – po 20 proc.

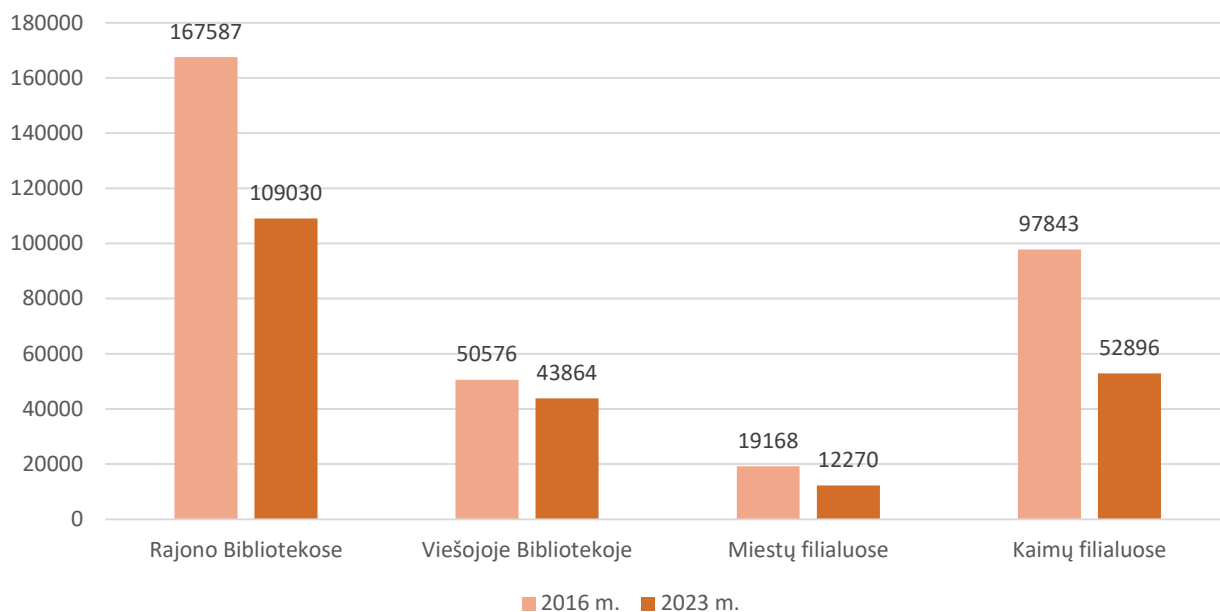

3.4. Apsilankymų skaičius

Bibliotekos	Lankytojų skaičius					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Rajono bibliotekose	109 030	109 031	99 937	116 274	155 880	157 091
Viešojoje bibliotekoje	43 864	40 652	33 272	37 768	54 265	50 794
Miestų filialuose	12 270	12 041	10 544	13 239	15 571	16 374
Kaimų filialuose	52 896	56 338	56 121	65 267	86 044	89 923

Bibliotekos	Lankomumas					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Rajono bibliotekose	17,7	17,4	15,2	16,0	19,4	18,8
Viešojoje bibliotekoje	20,3	19,6	15,4	15,0	19,3	18,0
Miestų filialuose	16,7	16,0	14,4	17,2	19,0	17,0
Kaimų filialuose	16,2	16,3	15,2	16,2	19,5	19,7

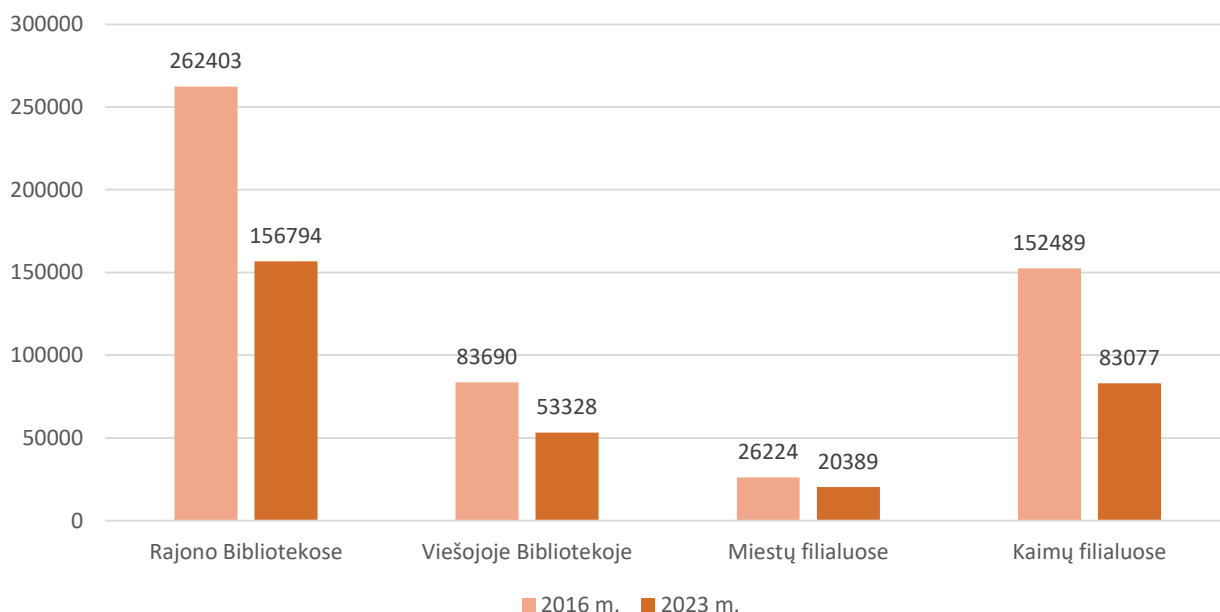
Lankytojų skaičius 2016 m. ir 2023 m.

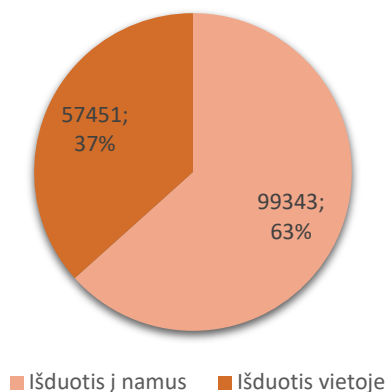
3.5. Dokumentų išduotis

Bibliotekos	Išdavimas					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Rajono bibliotekose	156 794	165 453	162 088	185 139	237 589	249 537
Viešojoje bibliotekoje	53 328	50 639	40 040	57 467	79 439	78 824
Miestų filialuose	20 389	19 456	18 508	17 637	22 074	23 913
Kaimų filialuose	83 077	95 358	103 540	110 035	136 076	146 800

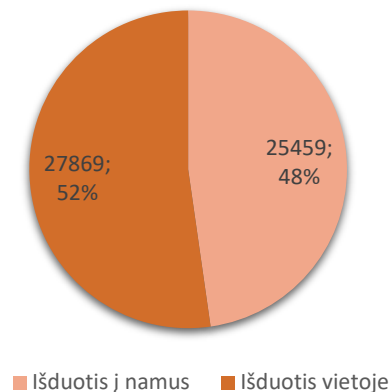
Dokumentų išduotis 2016 m. ir 2023 m.

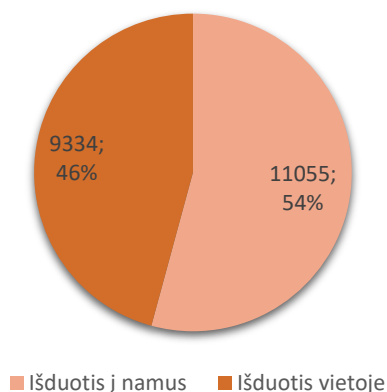
Išduotis rajono bibliotekose

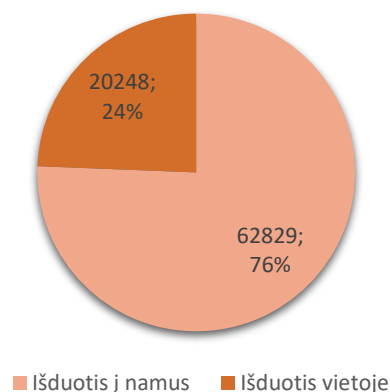
Išduotis viešojoje bibliotekoje

Išduotis miestų filialuose

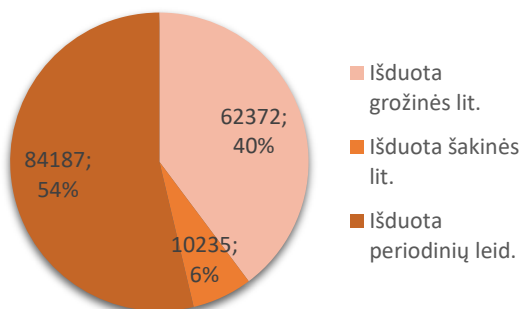

Išduotis kaimų filialuose

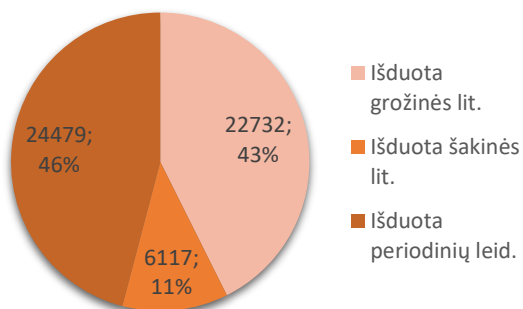

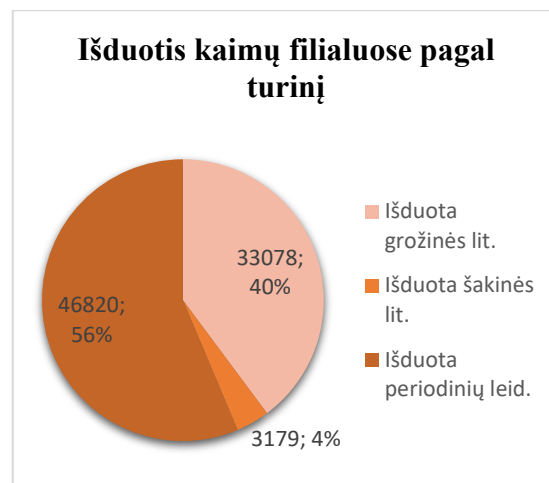
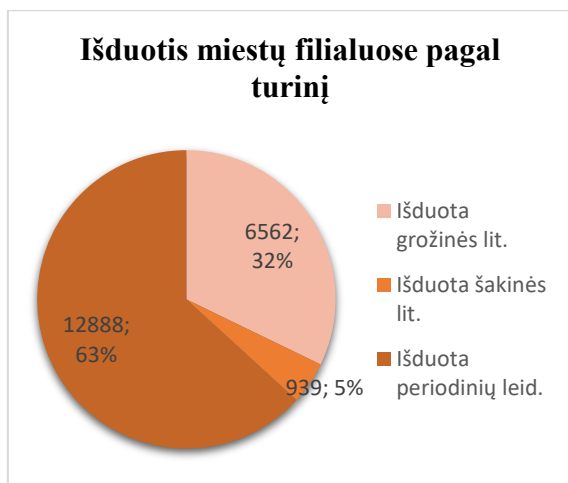
Rajono bibliotekose didžiąją dalį išduoties sudaro išduotis į namus – 63 %. Tik Viešojoje bibliotekoje išduotis į namus yra mažesnė, nei vietoje. Daugiausia, 76 %, į namus išduota kaimų filialuose.

Išduotis rajono bibliotekose pagal turinį

Išduotis viešojoje bibliotekoje pagal turinį

3.6. Skaitomumas

Bibliotekos	Skaitomumas					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Rajono bibliotekose	25,4	26,4	24,6	25,3	29,6	29,9
Viešojoje bibliotekoje	24,7	24,4	18,5	22,9	28,3	28,0
Miestų filialuose	27,8	26,0	25,3	22,9	27,0	24,7
Kaimų filialuose	25,4	27,6	28,1	27,3	31,0	32,2

3.7. Vartotojams skirtų darbo vietų skaičius

	Darbo vietų skaičius vartotojams				Kompiuterizuotų darbo vietų skaičius darbuotojams
	Iš viso	Kompiuterizuotų darbo vietų skaičius			
		Iš viso	Prijungtų prie tinklo	Su interneto prieiga	
Rajono bibliotekose	314	99	99	99	53
Viešojoje bibliotekoje	53	19	19	19	27
Miestų filialuose	24	12	12	12	4
Kaimų filialuose	237	68	68	68	22

3.8. Vartotojų mokymas

2023 m. Bibliotekos skaitytojai buvo mokomi naudotis portalu iBiblioteka (ieškoti, užsisakyti, prasižesti ir rezervuoti leidinius) ir prenumeruojamomis duomenų bazėmis EBSCO ir INFOLEX. Konsultuota tokiais klausimais: kritinis žiniasklaidos ir socialinių tinklų informacijos vertinimas, klaidingos informacijos, melagienų atpažinimas, saugi elgsena internete, prisijungimo prie el. valdžios vartų, svetainės Ignitis.lt, elektroninės bankininkystės, mokesčių mokėjimo internetu, elektroninės prekybos, darbo paieškos internete, skelbimų įkėlimo į nemokamus portalus, gyvenimo aprašymų rašymo ir t. t. Vartotojams nuolat reikia pagalbos sukuriant elektroninį paštą, jungiantis prie jo, sukuriant socialines paskyras, dirbant Microsoft Word ir Microsoft Excel programomis, dokumentų maketavimo, nuotraukų redagavimo vaizdų apdorojimo programa Adobe Photoshop Elements ir kitomis programomis. Vartotojai buvo mokomi naudotis, nuo 2023 m. lapkričio mėnesio įdiegta, nauja paslauga TBA-S ir virtualia biblioteka ELVIS <https://elvislab.lt>.

Viešojoje bibliotekoje 11 (iš jų 9 medijų ir informacinio raštingumo mokymai) mokymuose dalyvavo 145 gyventojai.

Vartotojų mokymo naudotis paslaugomis, kompiuterine įranga ir kt. valandų skaičius:

- Rajono bibliotekose – 571 val.;
- ✓ Viešojoje bibliotekoje – 57;
- ✓ Miestų filialuose – 46;
- ✓ Kaimų filialuose – 468.

Individualias konsultacijas gavusių gyventojų skaičius:

- Rajono bibliotekose – 1 529;
- ✓ Viešojoje bibliotekoje – 483;
- ✓ Miestų filialuose – 404;
- ✓ Kaimų filialuose – 642.

3.9. Prieiga ir sąlygos

Viešosios bibliotekos darbo laikas pirmadieniais–penktadieniais nuo 8.00 val. iki 18.00 val., šeštadieniais nuo 8.30 val. iki 16.00 val. Žiemos laiku skaitytojus aptarnaujantys skyriai dirbo valandą trumpiau. Biblioteka dirbo vidutiniškai 57 val. per savaitę, 301 dieną per metus. Filialų darbo laikas skirtingas, atsižvelgiama į vietos gyventojų pageidavimus. Filialai dirbo 5 dienas per savaitę, 251 dieną per metus. Vidutinis darbo valandų skaičius per savaitę 40 val. 12 filialų dirbo ne pilną darbo dieną. Knygų (dokumentų) grąžinimo įrenginiu (DGI), esančiu išorėje, skaitytojai naudojami intensyviai, grąžino knygas ir žurnalus. Tai patogus bekontaktis būdas grąžinti knygas kai Biblioteka nedirba. Abonemento knygų savitarnos grąžinimo-išdavimo įranga skaitytojai grąžino 205 fiz. vnt., paėmusių savitarnos būdu – 127 fiz. vnt. Įdiegus bekontaktę skaitytojų aptarnavimo priemonę – knygomatą prie Bibliotekos, skaitytojams patogiu pasiimti knygas po darbo valandų. Vienintelis nepatogumas, kad tokiu pat būdu į knygomatą neįmanoma grąžinti knygų.

3.10. TBA aptarnavimas

TBA paslauga nuo 2022 m. tapo nemokama. Atnaujinta paslauga džiaugiasi skaitytojai ir bibliotekininkai, nes galima greitai ir patogiai dalintis leidiniais, o norint pasinaudoti nemokama paslauga tereikia būti registruotam Lietuvos bibliotekų vartotoju. Tarpbibliotekiniu abonementu daugiausiai naudojosi studentai, tarnautojai, senjorai. Nuo 2023 m. lapkričio mėnesio buvo įdiegta TBA-S (tarpbibliotekinis abonementas-skaitytojas), kai skaitytojai patys per portalą ibiblioteka.lt galėjo užsisakyti leidinius. Gauti dokumentai buvo išduodami pagal dokumentą atsiuntusios bibliotekos naudojimosi taisykles, kuriose nustatytas dokumento išdavimo terminas. Prireikus studijoms, darbui ar pomėgiui reikalingos knygos buvo užsakytos iš kitų Lietuvos bibliotekų.

- Išsiųsta užklausų kitoms bibliotekoms – 46, gauta – 40. Iš jų originalų – 33, kopijų – 7.
- Gauta užklausų iš kitų bibliotekų – 23, įvykdyta 21. Iš jų originalų – 21, kopijų – 0.

3.11. Mokamos paslaugos

Mokamos paslaugos gyventojams teikiamos, vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2018 m. gegužės 30 d. sprendimu Nr. 1-TS-177 (2021 m. gegužės 27 d. Nr. 1-TS-177 redakcija; 2022 m. sausio 27 d. sprendimo Nr. 1-TS-19 redakcija; 2022 m. birželio 30 d. Nr. 1-TS-210 redakcija) patvirtintu sąrašu ir įkainiais. Mokamas paslaugas teikia tiek Viešoji biblioteka, tiek filialai. Už mokamas paslaugas 2023 m. gauta – 13 844,91 Eur, lyginant su praėjusiais metais pajamos išaugo 1 356,30 Eur

Iš to skaičiaus:

- Dokumentų kopijavimas ir skenavimas – 1 386,70 Eur
- Skaitytojų bilieto įsigijimas – 184,00 Eur
- Renginių aptarnavimas – 1 675,00 Eur
- Filialo Istorijų dvarelis patalpų nuoma – 4 296,75 Eur
- Filialo Istorijų dvarelis ekspozicijos lankymas – 1 635,28 Eur
- Edukacinė programa – 1 964,00 Eur
- Už vaikų stovyklas – 2 640,00 Eur
- Momentinė fotografija – 6,00 Eur
- Teksto spausdinimas – 49,80 Eur
- Kitos paslaugos – 7,38 Eur

Lankytojams iš Ukrainos kopijavimo ir skenavimo paslaugos teikiamos nemokamai.

3.12. Renginiai

Renginiai – operatyvi Bibliotekos ir knygos populiarinimo forma. Ataskaitiniais metais rajono bibliotekose organizuoti renginiai, skirti populiarinti knygą, skaitymą, paminėti iškilių asmenybių, kraštiečių sukaktis, įsimintinus įvykius ir datas.

Bibliotekos	Viso renginių					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Rajono bibliotekose	1 096	1100	1 111	1 049	1 303	1 236
Viešojoje bibliotekoje	228	176	134	162	282	253
Miestų filialuose	124	123	111	109	131	112
Kaimų filialuose	744	801	866	778	890	871

Bibliotekos	Vaizdinių					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Rajono bibliotekose	537	585	640	559	645	669
Viešojoje bibliotekoje	88	70	54	68	90	93
Miestų filialuose	76	69	62	38	86	77
Kaimų filialuose	373	446	524	453	469	499

Bibliotekos	Renginių lankytojų skaičius				
	2023		2022	2021	2020
	Iš viso	Iš jų edukacijų lankytojai	Iš viso	Iš viso	Iš viso
Rajono bibliotekose	27 917	3 086	26 581	22 734	33 169
Viešojoje bibliotekoje	13 175	1 578	11 686	9 312	9 071
Miestų filialuose	1 560	223	2 105	1 066	1 565
Kaimų filialuose	13 182	1 285	12 790	12 356	22 533

➤ Renginių formos ir tematika. Žodiniai renginiai.

Praėjusiais metais organizuoti susitikimai su rašytojais, poetais, istorikais, žurnalistais, menotyrininkais, bei rašančiais visuomenininkais. Bibliotekoje Vartotojų aptarnavimo skyriaus darbuotojų kvietimu svečiavosi 15 įdomių asmenybių.

Bibliotekos bičiuliai į pirmą metų renginį pakviesti vasario 8 d., renginys buvo skirtas lietuvių kalbos dienai. Mokslininkė menotyrininkė Jolanta Zabulytė apžvelgė etnografinius Lietuvos regionus, supažindino su jų savitumu. Poetė, kultūrininkė, A. Baranausko literatūrinės premijos laureatė Regina Katinaitė-Lumpickienė skaitė eiles iš savo poezijos rinkinių aukštaičių tarpe. Visi turėjome progą susipažinti su atskirų etnografinių regionų kanklių skambėjimo ir sandaros specifika.

Kovo 1 d. anykštėnai pakviesti į susitikimą su charizmatiškąja muziejininke, rašytoja Aldona Ruseckaite. Viešnia pristatė savo naujausią knygą „EMMI“, kurioje atskleidė rašytojo Vinco Mykoliaičio-Putino santykį su jį per gyvenimą lydėjusiomis moterimis. Renginio metu galima buvo įsigyti knygą kartu su autorės autografu.

Kovo 16 d. svečiavosi kultūros istorikas Aurimas Švedas ir menotyrininkas Tomas Ivanauskas. Svečiai kalbėjo tema „Apie istoriją kitaip“.

Balandžio 6 d. Bibliotekoje lankėsi ypatingas svečias, Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas, poetas Rimvydas Stankevičius. Poetas pristatė savo poezijos rinkinį „Įsitvėrimai“, pasakojo, kaip ilgai ir kartais skausmingai ieško to vieno vienintelio žodžio jausmo nusakymui. Renginį moderavo dabartinis Lietuvos kultūros atašė Ukrainoje ir Sakartvele Tomas Ivanauskas.

Balandžio 13 d. istorijos mėgėjai ir tyrinėtojai atskubėjo į susitikimą su istoriku, TV laidų vedėju, krepšinio komentatoriumi Robertu Petrausku. Svečias pristatė knygą „Poltava“, apžvelgė LDK laikmetį, labai įtaigiai ir vizualiai supažindino su kunigaikščiais, kurių valdymas lėmė vienokias ar kitokias Lietuvos sienas.

Liepos 15 d. Europos Parlamento narys prof. Liudas Mažylis Bibliotekoje atidarė ir pristatė savo asmeninės kolekcijos vokų parodą „Lietuvių transatlantiniai skrydžiai filatelijoje“. Paroda pristatyta minint S. Dariaus ir S. Girėno skrydžio per Atlantą 90-ąsias metines.

Rugpjūčio 24 d. Bibliotekoje vyko edukacinė veikla „Sintetinė biologija: Ar valgytum mėsą užaugintą laboratorijoje?“, kurią vedė Vilnius-Lithuania iGM jaunųjų mokslininkų komanda. Šioje edukacinėje veikloje Vilnius-Lithuania iGEM komanda plačiau papasakojo apie tai, kas yra sintetinė biologija, kaip ji prisideda prie mokslo evoliucijos bei aptarė bioetikos problemas.

Rugsėjo 14 d. Bibliotekoje vyko Tado Žvirinskio knygos „Sonetariumas“ pristatymas. Šis renginys įvyko bendradarbiaujant su Juozu Žitkausku, kuris globoja, skatina jaunuosius poetus ir populiarina jų kūrybą ir yra vienas iš kultūros festivalio „Purpurinis vakaras“ ir daugybės kitų festivalių organizatorių.

Biblioteka bendradarbiaudama su Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešąja biblioteka prisidėjo prie projekto „Literatūros ir kino dienos bibliotekoje XIV“ ir suorganizavo 2 renginius. Bibliotekoje įvyko susitikimas su žurnaliste, televizijos laidų vedėja, visuomenininke, televizijos laidos „Mūsų miesteliai“ kūrėja Nijole Baužyte bei organizuotas poezijos skaitymo vakaras su aktore Migle Polikevičiūte.

Spalio 13–26 d. Bibliotekoje vyko Žmogaus teisių dokumentinių filmų festivalio „Nepatogus kinas“ nemokamos filmų peržiūros. Festivalio metu buvo parodyta 10 filmų, iš kurių 5 seansai buvo skirti moksleiviams.

Spalio 17 d. į Biblioteką buvo pakviesta Lietuvos pasipriešinimo sovietiniam okupaciniam režimui dalyvė, Laisvės premijos laureatė, pasaulyje žinoma tikinčiųjų ir žmogaus teisių gynėja, kilusi iš Anykščių krašto, sesuo Felicija Nijolė Sadūnaitė, kuri pristatė savo naujausią knygą „Skubėkime daryti gera“.

Lapkričio 9 d. Bibliotekoje istorikė Andželika Laužikienė pristatė Molėtų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos projektą – leidinį „Molėtų krašto patiekalai: nuo tradicijų iki modernumo“.

Gruodžio 15 d. į Biblioteką sugrįžo (dėl karantino buvo nutrūkus) sena gera tradicija metų pabaigoje padėkoti savo skaitytojams už draugystę, už žingeidumą, už tai, kad esame kartu. Kalėdinis skaitytojų nominacijų vakaras – „Ačiū už draugystę“.

Gruodžio 28 d. Bibliotekoje įvyko didelio populiarumo sulaukusios Simono Jurkevičiaus knygos „Velniškoji super profesija“ pristatymas. Tai trys knygos vienoje – skaitytojas turi progą ne tik susipažinti su įvairiais Europos miestais, bet ir juos išvysti gido akimis – su visais privalumais ir trūkumais. Renginio metu S. Jurkevičius suteikė ir keletą rekomendacijų, ką įdomaus galima pamatyti ir nuveikti kiekviename mieste.

➤ **Nacionalinė bibliotekų savaitė.**

Balandžio 25 d. susitikti su anykštėnais pakviesta politikė, aktorė, visuomenininke Nijolė Oželytė. Viešnia praėjusiais metais išleido knygą „Atatrancos“, kurią ir pristatė susirinkusiems. Žinoma, N. Oželytė gali kalbėti bet kuria tema, tad noriai atsakinėjo į auditorijos klausimus.

Tą pačią dieną Bibliotekos bičiulių laukė dar vienas malonus susitikimas. Į svečius atvyko TV laidų vedėjos Živilė Kropaitė ir Asta Plaipaitė. Živilė populiario savo knygą „Fainiausia pasauly močiutė“, su kolege Asta, pritariant gitarai, dainavo tremtinių dainas.

Balandžio 26 d. pakviesti, nuo karo Ukrainoje bėgę ir Anykščiuose įsikūrę ukrainiečiai į literatūros skaitymus lietuvių ir ukrainiečių kalbomis. Skaityti poeto Taraso Ševčenkos ir kitų poetų eilėraščiai.

Gegužės 16 d. projekto „Metai su knyga“ suaugusiųjų ambasadorė dainininkė ir rašytoja Jurga Šeduikytė anykštėnams pasakojo apie skaitymo naudą ir malonumą, dalinosi savo jausmais, kuriuos sužadino knygos D. Keyes „Gėlės Aldžernonui“ skaitymas. Dalyvavo vyresniųjų klasių moksleiviai.

➤ **Miesto šventės renginiai liepos 21–23 d.**

✓ Terasoje prie Bibliotekos, aktorius Rytis Saladžius skaitė Sigito Gedos eiles, jam akomponavo džiaz kolektivas. Anykštėnai turėjo galimybę susipažinti su itin populiariu mini muzikiniu spektakliu „Džiazuojanti Sigito Gedos poezija“.

✓ Pilnutėlė Bibliotekos salė plojo žurnalistui, TV laidų vedėjui Ryčiui Zemkauskui. Svečias pristatė savo knygą „Pasivaikščiojimai“, atsakinėjo į klausimus, dalijo autografus.

✓ Psichologės, šeimos mediatorės Vilniaus Mykolo Romerio universiteto Psichologijos instituto docentės Jolantos Sondaitės knygos „Myliu ir mamą, ir tėtį“ pristatymas.

✓ Visos šventės metu nuo pat ryto iki vakaro prie Anykščių kultūros centro vyko tradicine jau tapusi Mažoji knygų mugė, kurioje dalyvavo 8 dalyviai (leidyklos, rašytojai ir edukatoriai).

➤ **Renginiai Bibliotekoje rugpjūčio 17–18 d.**

Biblioteka kiekvienais metais prisideda prie festivalio „Purpurinis vakaras“ organizavimo ir įgyvendinimo. Pirmąją festivalio dieną Vyskupo skvere prie Bibliotekos vyko koncertas „Dovana Anykščiams“, kuriame koncertavo Kazimieras Jakutis. Rugpjūčio 18 d. Bibliotekoje įvyko susitikimas su rašytoju, poetu Kornelijumi Platelium.

➤ **„Obuolinės“ ir Turizmo nakties renginiai rugsėjo 23 d.**

✓ Juozo-Tumo Vaižganto naujausiojo 25-ojo raštų tomo pristatymas. Renginyje dalyvavo knygos sudarytoja dr. Jurgita Žana Raškevičiūtė, Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas; dr. Norbertas Černiauskas, VU Istorijos fakultetas, renginį moderavo dr. Aistė Kučinskienė, Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas.

✓ Autorinis bardo Kazimiero Jakučio vakaras su knygomis ir gitara. Muzikinis knygų „Apeiginė liepa“ ir „Stapukioko daina“ pristatymas-koncertas.

✓ Olandų režisierių Eefje Blankevoort, Els van Driel kino filmo apie migraciją „Žaidimas šešėliuose“ peržiūra.

➤ **Pasaulinės Medijų ir informacinio raštingumo savaitės (MIRKT) (spalio 24–31 d.) renginiai.**

✓ Orientacinis žygis Anykščiuose „Taigi viską žinau...“, kurio metu reikėjo atsakyti į pateiktus klausimus apie medijų ir informacinį raštingumą.

✓ Renginys apie finansinį raštingumą su finansų ekspertais iš MB „iFuture Investmenst“.

➤ **Nacionalinė suaugusiųjų švietimo savaitė lapkričio 20–24 d.**

Anykštėnas filosofas, Kauno VDU dėstytojas Adas Diržys skaitė paskaitą „Keistoji estetika: siaubo kultūra šiandien“.

Kitą kartą, kad filosofinės žinios būtų tvirtesnės ir įvairesnės, A. Diržys pakvietė kolegą iš universiteto, mokslų daktarą Mantą Antaną Davidavičių paskaityti paskaitą „Filosofinės gamtos vizijos: romantizmo ir modernybės metamorfozės“. Džiugu, kad į renginius įsitraukia daugiau vyresniųjų klasių moksleivių, kurie išreiškia susidomėjimą organizuojamomis universitetų dėstytojų paskaitomis.

Organizuotas protmūšis apie medijų ir informacinį raštingumą „INFOBURBULAS: Išlysk iš infoburbulo“ bei susitikimas su žymiu politiku ir žurnalistu Česlovu Jursėnu ir jo knygos „Nenuobodaus gyvenimo mozaika“ pristatymas.

Suaugusiųjų mokymosi savaitės metu Bibliotekoje buvo eksponuojama ir anykštėnės menininkės Loretos Uzdrailės kurtų Kalėdinių atvirukų paroda, o gruodžio 7 dieną Kalėdinio laikotarpio metu įvyko ir šios parodos pristatymo renginys.

➤ **Parodos formos ir tematika.**

Pagrindiniai tikslai – supažindinti su turtingais knygų fondais, parodyti, kiek galima daugiau informacijos šaltinių. Supažindinti su rašytiniu palikimu ir šių dienų literatūros naujienomis, šiuolaikiniais rašytojais, priminti apie Lietuvos ir pasaulio asmenybes, nusipelnusias savo literatūrine kūryba, mokslinę, kultūrinę, meninę, politinę ir visuomeninę veiklą. Svarbus tikslas – pažymėti Lietuvai svarbias istorines datas, įvykius, šventes. Parodos rengtos Viešosios bibliotekos salėje, skaitykloje, abonemente, muzikos ir meno fonde, fojė, skirtos personalijų jubiliejams, teminės, literatūrinės, naujoms ir vertingoms knygoms, tapybos, fotografijų, garsinių dokumentų.

Populiarios išlieka jau aštuntus metus rengtos Šeimos relikvijų mini ekspozicijos. Kvietėme gyventojus parodyti tėvams ar seneliams tarnavusius daiktus, arba istorinį laikotarpį ar gyvenimo būdą atspindinčius daiktus, taip pat ir knygas. Per metus eksponuotos 2 parodos: siuvinėtų praėjusio šimtmečio relikvijų ekspozicija „Kaip siuvinėjo močiutės“, skirta LRS paskelbtiems Lietuvos etnografinių regionų metams (Aukštaitijos regionui) ir Jurgos Žemaitienės gaminių iš odos paroda „Oda – medžiaga ilgalaikė“.

2023 m. buvo akcentuoti kaip Lietuvos sostinės Vilniaus 700 m. jubiliejaus, Gedimino laiškų, Aukštaitijos regiono, Miko Petrausko, Žirgo metais. Jiems pažymėti parengtos spaudinių parodos. Parodos žymių rašytojų jubiliejams: Violetos Palčinskaitės, Juozo Erlicko, Liutauro Degėsio, Antano A. Jonyno, italų kunigo ir rašytojo Bruno Ferrero. Gausi spaudinių paroda parengta Sigitos Gedos 80-

osioms gimimo metinėms. Organizuotos teminės parodos: svečių iš Japonijos dovanotų leidinių paroda, rekomenduojamos literatūros medijų ir informaciniam raštingumui lavinti paroda, Obuolinių šventei skirta knygų apie sodininkystę paroda ir kt.

Parengtos 6 personalinės parodos žymių muzikos ir meno kūrėjų biografijoms ir veiklai atskleisti: Petrui Bingeliui, Monikai Mironaitei, Kastyčiui Kerbedžiui, Algirdui Kaušpėdai, Antanui Šabaniauskui ir dainininkui, vargonininkui, dirigentui, pedagogui, kompozitoriui, pirmosios lietuvių nacionalinės operos kūrėjui Mikui Petrauskui. Tęsėme tradiciją parodyti visuomenei anykštėnų sukurtus darbus, buvo eksponuojami Anykščių Meno mokyklos absolventų darbai, parengtos 3 tapybos parodos.

Bibliotekos salėje parengtos 8 parodos:

- Architekto V. Kavaliausko tapybos darbų paroda;
- Tautinių drabužių paroda;
- J. Vingrienės moksleivių šilko tapybos darbų paroda „Mūsų laikas“;
- Anykštėnės Jovitos Uzdraitės fotografijų paroda;
- Rankų darbo gobelenų paroda;
- Paroda, skirta rašytojo R. P. Vanago 75-erių metų jubiliejui;
- Menininkės Loretos Uzdraitės Kalėdinių atvirukų paroda;
- Menininkės Gretos Alice iliustracijų paroda.

3.13. Bibliotekos įvaizdžio formavimas

Viešinimas – tai informacinė veikla, viena iš Bibliotekos populiarinimo būdų, kuri formuoja nuomonę apie šiuolaikinę Biblioteką, padeda atskleisti aktualias veiklas, pristato visuomenei paslaugas, įdiegtas naujoves, reklamuoja vykstančius renginius. 2023 m. Bibliotekos darbuotojai parašė 342 straipsnius, iš jų 3 rajoninėje spaudoje, 14 respublikinėje. Straipsniai publikuoti: žurnale „Tarp knygų“, žurnale „Genealogija, heraldika ir veksilologija“, laikraščio „Ūkininko patarėjas“ tinklapyje <https://ukininkopatarejas.lt/>, elektroninėje Lietuvos krašto enciklopedijoje <http://www.grazitumano.lt/>, Viešosios bibliotekos svetainėje <https://anyksciuvb.lt/> ir kt. Bibliotekos veikla atspindėjo ir renginių vaizdo įrašai paskelbti Bibliotekos Facebook paskyroje ir socialiniame tinkle Instagram bei „YouTube“ kanale, sukurtų filialų Facebook paskyrose. Džiugu, kad jau 19 filialų, iš 23, turi socialinę Facebook paskyrą, kur aktyviai dalinasi aktualia informacija, organizuoja renginius, dalinasi kraštotyros medžiaga, daro įvairias apžvalgas. 2023 m. rugpjūčio mėn. Bibliotekai sukurtas socialinio tinklo Instagram profilis, jame apsilankė 308 vartotojai. Per 2023 m. Bibliotekos Facebook paskyroje apsilankė 64 662 lankytojų, metų pabaigoje turėjo 2 278 sekėjus.

Prėjusiais metais apie Bibliotekoje saugomą bei tyrinėjamą kraštiečio išeivio prof. Juozo Meškausko asmeninę biblioteką buvo rodoma režisieriaus Justino Lingio sukurtame dokumentiniame

filme „Viltis abipus Atlanto“. Nors filmavimas vyko 2022 m., filmas sukurtas ir pradėtas transliuoti 2023 m. liepos 27 d. per LRT televiziją.

Dokumentinis filmas „Viltis abipus Atlanto“. Profesorius Juozas Meškauskas - 2023.07.27 - LRT

Kraštotyros darbo patirtimi darbuotojos dalinosi LRT radijo laidoje „Ryto allegro“. Praėjusiais metais Bibliotekoje žurnalistė Alma Valantinienė kalbino ne tik Viešosios bibliotekos darbuotojus, bet ir žymius anykštėnus, tautodailės parodų autorius, kraštotyrininkus.

Anykščių krašto naujienų portale: <https://nyksciai.lt/begantys-bibliotekos-krastotyros-veiklos-metai>; Viešosios bibliotekos svetainėje: <https://anyksciuvb.lt/begantys-bibliotekos-krastotyros-veiklos-metai/>; Anykščių rajono savivaldybės svetainėje:

<https://www.anyksciai.lt/kultura/begantys-bibliotekos-krastotyros-veiklos-metai/9568>.

Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka paskelbė rubriką „Unikalios. Panevėžio regiono bibliotekos Aukštaitijos metais“, kurioje rašė ir apie Anykščių viešosios bibliotekos kraštotyrininkų veiklą. Plačiau: <https://www.pavb.lt/2023/08/unikalios-anyksciu-rajono-savivaldybes-viesosios-bibliotekos-krastotyros-veikla/>. Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriaus darbuotojos bendradarbiavo su Rokiškio rajono savivaldybės Juozo Keliuočio, Ukmergės rajono savivaldybės Vlado Šlaito ir Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosiomis bibliotekomis inicijuodamos, organizuodamos bei vykdydamos mainus parodomis. Bendradarbiavimas vyko su bendrojo lavinimo, Meno mokyklomis, III amžiaus universiteto Anykščių skyriumi (TAU), Lietuvos Aklųjų ir Silpnaregių sąjunga ir LASS Anykščių skyriumi, LASS aklųjų bibliotekos Panevėžio skyriumi, Anykščių neįgaliųjų draugija, Anykščių Rotary klubu. Anykščių lopšelių-darželių „Spindulėlis“ ir „Eglutė“ socialinių tinklų Facebook paskyrose buvo informuojama apie įvykusius nuotaikingus, kūrybinius ir edukacinius užsiėmimus Bibliotekoje. Apie filialo Istorijų dvarelį ir jo vykdomas veiklas paskelbta interneto svetainėse:

ŽINIŲ RADIJAS Vieta, kur vaikai nebenori mobilaus telefono (<https://www.ziniuradijas.lt/laidos/europos-investiciju-diena-tavo-mieste/vieta-kur-vaikai-nebenori-mobilaus-telefono?video=1>); LR RYTAS Europos Sąjungos investicijų diena jūsų mieste: Anykščiai (<https://www.lrytas.lt/verslas/rinkos-pulsas/2023/10/12/news/europos-sajungos-investiciju-diena-jusu-mieste-anyksciai-28706763>); GIMTASIS ROKIŠKIS Buvęs dvaras Anykščiuose virto unikaliu edukacijos centru (<https://www.grokiskis.lt/laisvalaikis/buvesdvarasanyksciuosevirtounikaliuedukacijoscentru?fbclid=IwAR2cLZ8xH6uRIW2eNUiyyzPNJwqkftJcYe11YxM7gZSjHyYQw1YsQZVI2w>); PRAMOGAS GALIMA DERINTI SU EDUKACIJOMIS Istorijos apie Anykščius (https://keliaujanciosmamos.lt/pramogosanyksciuose/?fbclid=IwAR2qciJFTOcGA0HfE17MBOPcp_uDWzezGoTDtg0b91qF0-zTv8xEUM7vdToE); AINA.LT Idėjos, ką veikti šaltą rudens savaitgalį

Anykščiuose: nuo žvakių gamybos iki Tibeto dubenų masažo (<https://aina.lt/idejos-ka-veikti-saltarudens-savaitgali-anyksciuose-nuo-zvakiu-gamybos-iki-tibeto-dubenu-masazo/>); Šeimos gidas 11 KALĖDŲ SENELIŲ REZIDENCIJŲ IR KALĖDINIAI PARKŲ LIETUVOJE (<https://www.seimosgidas.lt/6-kaledu-seneliu-rezidencijos-ir-kalediniai-parkai-lietuvoje/>); ŠEIMOS GIDAS. SAVAITGALĮ ANYKŠČIUOSE – FESTIVALIS ŠEIMAI „NUOTYKIAI TĘSIASI“ | PROGRAMA (<https://www.seimosgidas.lt/?s=nuotykliai+t%C4%99siasl>); NĖRA BLOGO ORO TINKLARAŠTIS (<https://nerablogooro.lt/lietuva/anyksciai-lankytinos-vietos/>); ANYKŠČIAI.LT „Ukrainian Stories“ kvies į nemokamas edukacijas (https://nyksciai.lt/ukrainian-stories-kvies-i-nemokamasedukacijas?fbclid=IwAR0Sl2SPEXD_zVGqtpnmpAh19PLntdmNgC9lqn2JYFWxdFtFDiTJa2wLI8); Nuo bičių gyvenimo iki šešėlių teatro (https://nyksciai.lt/nuo-biciu-gyvenimo-iki-seseliuteatro?fbclid=IwAR2Hrzwa2mCpg_o2i_RHBFn1aBTZueWRna4BEmfSqaoDCu4NNR181v0gOIY); Festivalis vaikams „Nuotykliai tęsiasi“ birželio 10–11 dienomis (<https://nyksciai.lt/festivalis-vaikams-nuotykliai-tesiasi-birzelio-10-11-dienomis>).

Informacijos šaltiniai:

- Socialinio tinklo Facebook paskyra: <https://www.facebook.com/istorijudvarelis>;
- Socialinio tinklo Instagram paskyra: <https://www.instagram.com/istoriju.dvarelis/>
- Internetinė svetainė: www.istorijudvarelis.lt;
- Google platforma „Google my Business“ – google paieškoje suvesti „Istorijų dvarelis“.

Taip pat, Istorijų dvarelyje buvo filmuojamos televizijos laidos ir daromi videoreportažai: Lietuvos Respublikos finansų ministerija vykdė projektą „ES investicijų diena Tavo mieste“.

Vykdomas Facebook puslapio Anykščių kraštas senose fotografijose administravimas. Per praėjusius metus šis puslapis pasipildė 1 089 nariais ir 2024 m. pradžiai jų turi – 7 394.

IV. DARBAS SU SKAITYTOJAIŠ VAIKAIS

4.1. Dokumentų fondas ir jo panaudojimas Viešojoje bibliotekoje

- 2023 m. viso fonde yra 26 369 fiz. vnt., 13 711 pav.;
- Iš viso yra grožinės literatūros 20 303 fiz. vnt. – 77,0 proc.;
- Iš viso yra šakinės literatūros 6 066 fiz. vnt. – 23,0 proc.;
- Iš viso yra periodinių leidinių 62 fiz. vnt. – 0,2 proc.

Vienam gyventojui vaikui tenka 29,86 fiz. vnt. dokumentų. Naujai gautų leidinių vienam gyventojui vaikui tenka 1,26 fiz. vnt. dokumento.

Bendras fondo apyvartos rodiklis – 0,6.

4.2. Dokumentų gautis ir nurašymas Viešojoje bibliotekoje

- Iš viso per metus įsigyta dokumentų 1 119 fiz. vnt., 732 pav.;
- Per metus įsigyta grožinės literatūros 895 fiz. vnt.;

- Per metus įsigyta šakinės literatūros 224 fiz. vnt.;
- Per metus gauta periodinių leidinių 6 fiz. vnt., 6 pav.

Iš viso naujai gauta dokumentų 4,2 proc.

- Iš viso nurašyta 482 fiz. vnt., 97 pav.

Nurašymo priežastys – susidėvėję, skaitytojų sugadinti dokumentai.

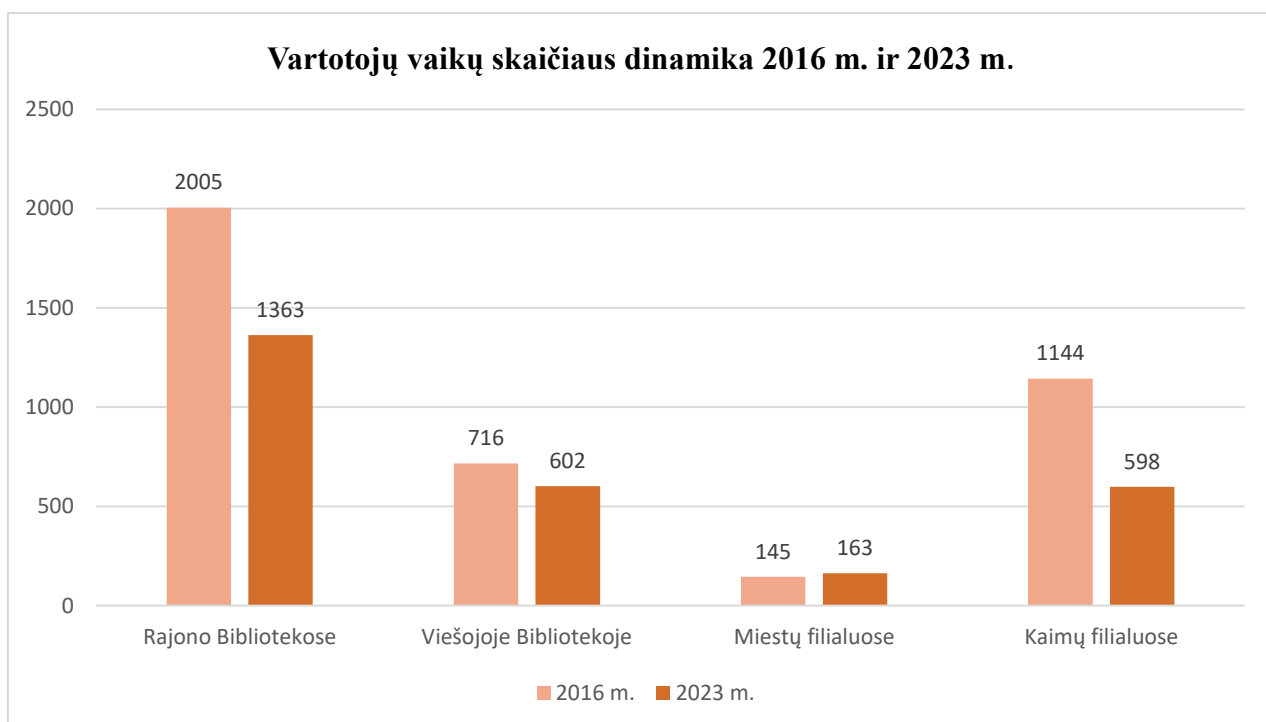
Iš jų: 88 fiz. vnt. 10 pav. – periodiniai leidiniai.

Jeigu lygintume dokumentų nurašymą (482 fiz. vnt.) ir dokumentų gavimą (1 119 fiz. vnt.) – nurašyta palyginti mažai literatūros. Pasenusios, neaktualios, neskaitomos literatūros knygų fondo 2023 m. atsisakyta nepakankamai.

4.3. Vaikų vartotojų telkimas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis vaikų rajone gyvena 2 294, Bibliotekos Anykščių miesto aptarnaujamos bendruomenės vaikų – 883.

Bibliotekos	Vaikų vartotojų skaičius					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Rajono bibliotekose	1 363	1 335	1 309	1 589	1 849	1 972
Viešojoje bibliotekoje	602	564	485	636	742	738
Miestų filialuose	163	165	154	172	190	207
Kaimų filialuose	598	606	670	781	917	1 027

Bibliotekos	Vaikų gyventojų sutelkimo %					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Rajono bibliotekose	59,4	48,0	48,6	57,5	62,9	63,7
Viešojoje bibliotekoje	68,2	48,0	47,3	58,6	61,7	59,2
Miestų filialuose	61	63,0	58,0	59,7	65,5	72,1

Kaimų filialuose	52,3	45,0	47,8	56,2	63,4	65,7
------------------	------	------	------	------	------	------

Skaitytojai vaikai sudaro 22,0 % visų skaitytojų. Labai didelė problema – skolininkai. Dažniausiai jie paima reikalingas, vertingas knygas ir jų nebegrąžina. 2024 m. pradžioje yra 188 skolininkai.

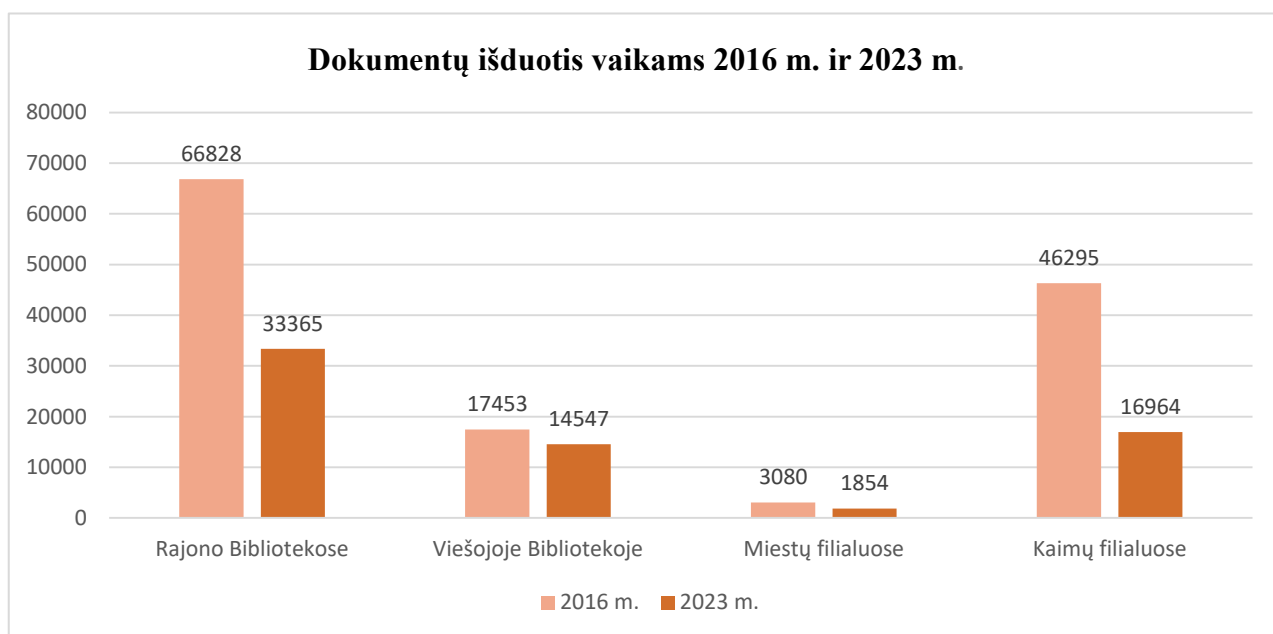
4.4. Apsilankymų skaičius ir lankomumas

Bibliotekos	Lankytojų skaičius					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Rajono bibliotekose	40 727	40 197	37 153	39 975	55 469	62 129
Viešojoje bibliotekoje	20 586	19 086	14 475	16 144	18 634	20 100
Miestų filialuose	4 888	4 314	3 943	3 497	7 165	7 921
Kaimų filialuose	15 253	16 797	18 735	20 334	29 670	34 108

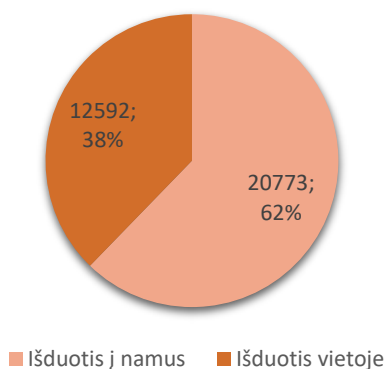
Bibliotekos	Lankomumas					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Rajono bibliotekose	30,0	30,0	28,4	25,2	30,0	31,5
Viešojoje bibliotekoje	34,2	33,8	30,0	25,4	25,1	27,2
Miestų filialuose	30,0	26,0	25,6	20,3	37,7	38,3
Kaimų filialuose	25,5	27,7	28,0	26,0	32,4	33,2

4.5. Dokumentų išduotis

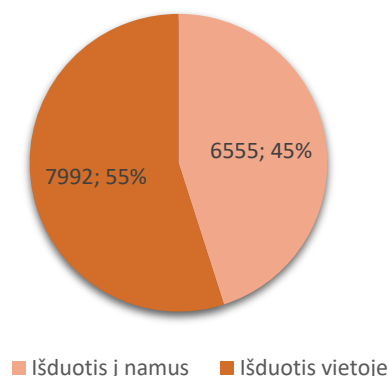
Bibliotekos	Išdavimas					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Rajono bibliotekose	33 365	33 638	33 943	40 827	53 073	59 366
Viešojoje bibliotekoje	14 547	12 569	9 929	14 308	16 473	16 417
Miestų filialuose	1 854	1 524	1 930	2 304	2 575	2 220
Kaimų filialuose	16 964	19 545	22 084	24 215	34 025	40 729

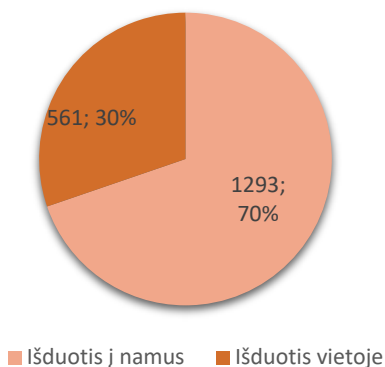
Išduotis vaikams rajono bibliotekose

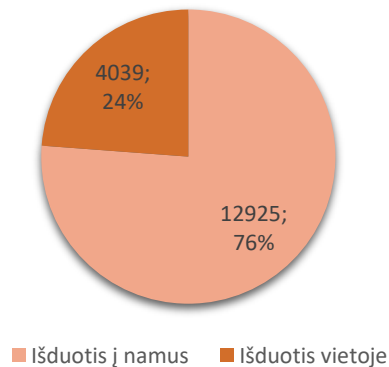
Išduotis vaikams Viešojoje bibliotekoje

Išduotis vaikams miestų filialuose

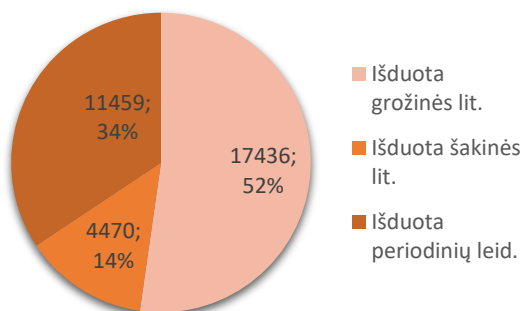

Išduotis vaikams kaimų filialuose

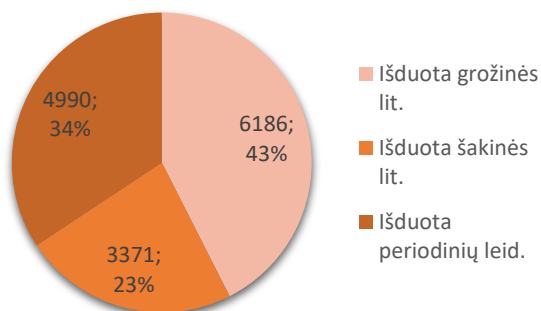

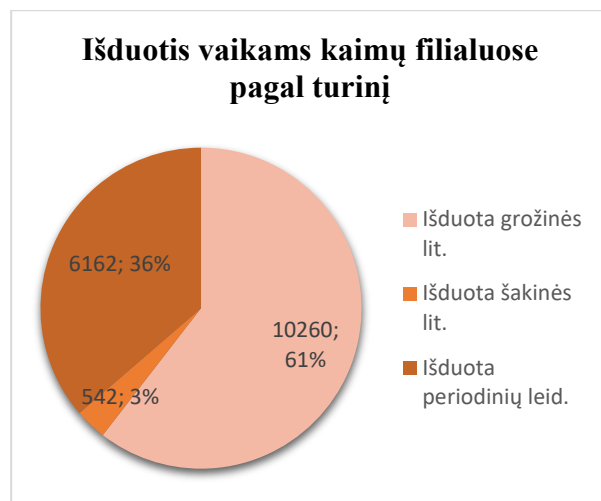
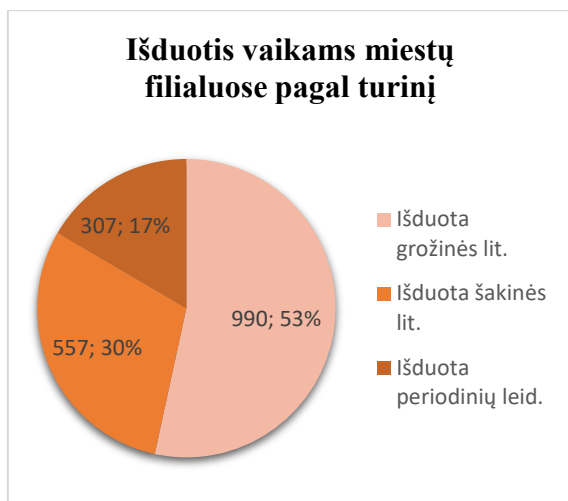
2023 m. Viešojoje bibliotekoje vaikams knygų ukrainiečių kalba išduota – 32 fiz. vnt., o tėveliams vaikiškų ukrainietiškų knygelių – 20 fiz. vnt. Anglų kalba metų eigoje buvo išduota 31 fiz. vnt., rusų kalba – 9. Kitomis kalbomis (prancūzų ir vokiečių) vaikams literatūros išduota nebuvo. 1 522 fiz. vnt. – buvo išduota knygų, skirtų ikimokyklinio amžiaus vaikams. Suaugusiems buvo išduota 197 fiz. vnt. ikimokyklinio amžiaus vaikams skirtų knygų.

Išduotis vaikams rajono bibliotekose pagal turinį

Išduotis vaikams viešojoje bibliotekoje pagal turinį

4.6. Skaitomumas

Bibliotekos	Skaitomumas					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Rajono bibliotekose	24,5	25,2	26,0	25,7	28,7	30,1
Viešojoje bibliotekoje	24,2	22,3	21,0	22,5	22,2	22,2
Miestų filialuose	11,4	9,2	12,6	13,4	13,5	10,7
Kaimų filialuose	28,4	32,3	33,0	31,0	37,1	39,7

4.7. Renginiai vaikams

Bibliotekos	Viso renginių					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Rajono bibliotekose	498	507	456	415	558	554
Viešojoje bibliotekoje	141	111	65	76	106	90
Miestų filialuose	59	64	48	33	56	52
Kaimų filialuose	298	332	343	306	396	412

Bibliotekos	Vaizdinių					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Rajono bibliotekose	199	214	216	183	230	263
Viešojoje bibliotekoje	35	29	18	26	31	39
Miestų filialuose	37	29	27	18	33	31
Kaimų filialuose	127	156	171	139	166	193

2023 m. turimų ir vedamų edukacijų – 22, iš to skaičiaus į Kultūros paso sistemą įtrauktų edukacinių užsiėmimų – 10. Surengta edukacinių užsiėmimų Viešojoje bibliotekoje ir filiale Istorijų dvarelis – 180 ir per metus vesta ekskursijų – 99, kuriose apsilankė 2 469 lankytojų. Per Kultūros paso sistemą užsakytų ir pravestų edukacinių užsiėmimų – 3, jose dalyvavo 54 dalyviai.

Bibliotekos	Vaikų renginių lankytojų skaičius				
	2023		2022	2021	2020
	Iš viso	Iš jų edukacijų lankytojai	Iš viso	Iš viso	Iš viso

Rajono bibliotekose	12 376	2 344	13 284	8 044	10 053
Viešojoje bibliotekoje	8 154	1 488	7 755	3 932	4 918
Miestų filialuose	681	181	1 002	476	533
Kaimų filialuose	3 541	675	4 527	3 636	4 602

Viena svarbiausių ir patraukliausių planuojamos kultūrinės veiklos įgyvendinimo priemonių išliko įvairių formų renginiai: akcijos, edukacinės programos, viktorinos, knygų pristatymai, susitikimai su knygų autoriais ir iliustruotojais, garsiniai skaitymai, kūrybinės dirbtuvės. Išskirtinis dėmesys buvo skiriamas sensoriniams skaitymams bei pasakojimo metodo taikymui edukacinėse programose.

Kurti, modernizuoti, palaikyti skaitymą skatinančią aplinką, užtikrinti jos prieinamumą buvo siekiama dalyvaujant Kultūros ministerijos ir Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos rengiamose akcijose, projekte – skaitymo iššūkyje „Vasara su knyga“, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro organizuojamoje iniciatyvoje „Atverk duris vasarai“, akcentuojant veiklas, populiarinančias turimą informacinių technologijų įrangą bei su ja susijusią literatūrą, Bibliotekos partnerių rengiamuose projektuose „Metų knygos rinkimai“, „Tėčiai skaito vaikams“, skaitymo įgūdžiams lavinti skirtame projekte „Knygų startas“, Vaikų literatūros ir edukacijos skyriaus parengtose ir vykdomose edukacinėse programose „Svečiuose pas Pukį Kutulį“ ir „Krosnies pasakos“. 2023 m. išskirtinis dėmesys buvo skiriamas socialiai jautrių šeimų (socialinę riziką, socialinę atskirtį patiriančių, specialiųjų poreikių turinčių vaikų) socialinei, meninei bei kultūrinei įtraukčiai didinti.

Kasmet, balandžio 23–29 d., vyksta Nacionalinė Lietuvos bibliotekų savaitė. Vaikų literatūros ir edukacijos skyrius Nacionalinės Lietuvos bibliotekų savaitės renginius pradėjo edukacine programa „Žaidžiam „Draugoteką“, kurioje dalyvavo Antano Baranausko pagrindinės mokyklos mokiniai kartu su auklėtoja. Antrasis renginys – sensorinių skaitymų edukacinis užsiėmimas pagal Eduardo Mieželaičio knygelę „Zukis Puikis“, kuriame dalyvavo Anykščių lopšelio-darželio „Eglutė“ vaikai kartu su auklėtojomis. O 23-ąją Nacionalinę Lietuvos bibliotekų savaitę pabaigė skaitytojus pakvietę į tradicinę knygelių skaitytojų šventę „Nuausim juostą Aukštaitijai“. Į šventę atvyko mokiniai iš Anykščių Antano Baranausko pagrindinės mokyklos bei Antano Vienuolio progimnazijos.

Gruodžio mėnesį Lietuvoje vyko trumpametražių filmų festivalis 4–10 m. vaikams „Trumpa bet diena: mažos istorijos, didelė vaizduotė“. Biblioteka prisidėjo prie šio festivalio ir organizavo nemokamas trumpametražių filmų peržiūras. Programoje – šeši trumpieji filmai iš Belgijos, Nyderlandų, Portugalijos ir Lietuvos.

➤ **Vaizdiniai renginiai Viešojoje bibliotekoje.**

Vaizdiniai renginiai vyko įvairiomis temomis – rašytojų jubiliejams, knygų pristatymams, valstybinėms ir kalendorinėms šventėms bei kitomis vaikams aktualiomis temomis.

Metų eigoje buvo parengtos 2 teminės parodos, organizuotos vaikų rašytojų jubiliejams paminėti literatūrinės parodos skirtos Cathy Hopkins, Anzelmui Matučiu, Sigitui Gedai, Juozui Erlickui, Mildai Telksnytei, Janinai Degutytei, Marijai Gripei, Linai Žutautei, Pranui Mašiotui, Violetai Palčinskaitei ir kt. Valstybinėms ir kalendorinėms šventėms skirtos 8 literatūros parodos. Metų pradžioje eksponuota slaviškų rištinių lėlyčių paroda. Lėlės pagamintos seniausiu ir lengviausiu – rišimo būdu, nenaudojant jokių siūlų ir adatų. Lėlės išsiskiria savitomis kostiumo sudėtinėmis dalimis, galvos apdangalais bei drabužiams būdingais raštais ir spalvomis. Bibliotekoje buvo eksponuotos 3 Anykščių meno mokyklos dailės skyriaus mokinių kūrybos darbų parodos.

Bibliotekos lankytojus džiugino Anykščių lopšelio-darželio „Spindulėlis“ „Pieštukų“ grupės vaikų sukurtų knygelių paroda „Mano knygelė“. Didelio susidomėjimo sulaukė Bibliotekos salėje eksponuota Vilniaus rajono Nemenčinės Gedimino gimnazijos mokinių kūrybinių darbų paroda „Meškučiai“ ir vaikų darbų paroda „Trakų pusiasalio pilis: vienas ragis-kultūrinio istorinio paveldo simbolis“.

Organizuojant literatūrines parodas buvo siekiama skleisti informaciją apie rašytojus, propaguoti vertingą vaikų ir jaunimo literatūrą, skatinti skyriaus lankytojų skaitymo motyvą, domėjimąsi vaikų ir jaunimo literatūra, pabrėžiant knygos kultūros ir skaitymo svarbą.

➤ **Akcijos. Inicijavos.**

✓ Vasario 7 d. daugelyje pasaulio šalių minima jau 20-oji Saugesnio interneto diena! Skaitytojus kvietė aktyviai įsitraukti ir dalyvauti Saugesnio interneto savaitės veiklose: saugesnio interneto pamokose bei išbandyti mobiliąją programėlę „Saugesnis internetas“. Ši edukacinė priemonė skirta įgyti daugiau žinių apie asmens duomenų apsaugą, bendravimą su internetiniais draugais, atsakingą informacijos skelbimą ir kitomis saugaus elgesio internete temomis. Skaitytojus kvietė žaisti, atlikti testus ir išbandyti save ar yra saugūs internete.

✓ Biblioteka prisidėjo prie Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos organizuojamos ir tradicija tapusios Skaitymo skatinimo programos akcijos „Tėčiai skaito vaikams“.

✓ „Skaitymas tau tinka!“ – tokiu šūkiu bibliotekos kvietė į kasmetinį, jau aštuntąjį, skaitymo iššūkį „Vasara su knyga“. Nuo birželio 1 iki rugpjūčio 31 d. visoje Lietuvoje organizuojamas tradicinis skaitymo iššūkis „Vasara su knyga“. Iššūkis kvietė įvairaus amžiaus žmones skaityti 5-ias pasirinktas knygas pagal tam tikras temas-užduotis ir registruoti jas savarankiškai arba artimiausioje bibliotekoje. Jau metų pradžioje prisijungta prie Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos koordinuojamo naujo projekto „Metai su knyga“, kuris buvo parengtas siekiant plėsti akcijos „Vasara su knyga“ veiklas ir skaitymo skatinimą vykdyti ne tik vasarą, bet visus metus. Projektas „Metai su knyga“ suteikė galimybę į Biblioteką pasikviesti suaugusiųjų skaitymo

ambasadore Jurgą Šeduikytę. Skaitymo iššūkį „Vasara su knyga“ šiemet pirmą kartą papildė ir stalo žaidimų iššūkis „HOBBYSHOP“. Tai smagūs stalo žaidimai ir galvosūkliai vaikams ir suaugusiems, kurie kvietė skaitytojus linksmai praleisti laiką bibliotekoje. Vasaros pradžioje Viešoji biblioteka bei 19 jos filialų pakvietė knygų bičiulius dalyvauti, skaitymo skatinimo programos projekte „Metai su knyga“. Džiaugiamės, kad šiais metais „Skaitymo iššūkį“ priėmė daugiau kaip 220 anykštėnų. Tačiau organizatorių pateiktas 5 užduotis sėkmingai įveikė 158 skaitytojai. Skaitymo akcijos dalyviai iš viso perskaitė 886 knygas. Aktyviausi dalyviai Ažuožerių filialo (bibliotekininkė Daiva Varabliauskienė) skaitytojai. Čia skaitymo varžytuvėse dalyvavo 18 knygų skaitytojų. Džiugu, kad skaitymo varžytuvėse sėkmingai dalyvavo ir 25 Anykščių L. ir S. Didžiulių viešosios bibliotekos skaitytojai. Nemažai dalyvių pritraukė Traupio filialas (bibliotekininkė Ramunė Musteikienė) ir Elmininkų filialas (bibliotekininkė Diana Šermukšnienė) po 17. Svėdasų filialas (bibliotekininkė Rūta Neniškienė) subūrė 15 skaitytojų, o Kavarsko filialas (bibliotekininkė Eglė Djačenko) 13 skaitytojų. Kurklių, Staškūniškio filialai (bibliotekininkė Gražina Adomavičiūtė) – 20, Burbiškio ir Mačionių filialai (bibliotekininkė Laura Leonavičiūtė) – 10. Viešintų (bibliotekininkė Jolanta Mameniškienė) ir Skiemonių (bibliotekininkė Danguolė Gaidukevičienė) filialai po 8, Šerių (bibliotekininkė Virginija Jakučionienė) 7, o Debeikių filialas (bibliotekininkė Ingrida Markuns) – 4, Skaitymo iššūkį priėmė ir kitų bibliotekos filialų skaitytojai.

✓ Vaikų literatūros ir edukacijos skyrius aktyviai prisijungė prie projekto „Knygų startas“ vykdymo ir sklaidos. Suplanuotos veiklos – organizuoti specialūs edukaciniai „Knygų starto“ užsiėmimai tėvams su mažyliais ir taip skleista žinia apie ankstyvojo skaitymo naudą. Parengta specialiu „Knygų starto“ ženklu pažymėta lentyna, kurioje galima rasti 0–3 m. vaikams rekomenduojamas skaityti knygas. Kiekvieną trečiadienį Bibliotekoje rinkosi Anykščių mamų bendruomenė – mamos kartu su savo mažyliais. Susitikimų metu su mamytėmis aptartas ankstyvojo skaitymo skatinimo projektas „Knygų startas“, dalintasi nuomonėmis apie mažylių mėgstamiausias ir labiausiai skaitomas knygeles, diskutuota apie knygų autorius ir apie tai, kurios knygelės yra vertingiausios ir kodėl ankstyvasis skaitymas yra toks svarbus.

✓ Jau septintus metus iš eilės Biblioteka dalyvauja Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro organizuojamoje iniciatyvoje „Atverk duris vasarai“. Vasaros atostogų metu birželio, liepos, rugpjūčio mėn. kiekvieną ketvirtadienį buvo organizuojamos kūrybinės veiklos: garsiniai skaitymai vaikams, parodų pristatymai, edukacinės – kūrybinės veiklos, žaidimai lauke, literatūrinės popietės. Veiklos vyko skirtingose erdvėse. Buvo organizuota 11 iniciatyvos „Atverk duris vasarai“ užsiėmimų, kuriuose dalyvavo ikimokyklinio amžiaus vaikai, pradinį klasių bei vyresnių klasių mokiniai. Edukacinėse-kūrybinėse veiklose kartu su vaikais noriai dalyvavo ir jų tėveliai, seneliai. Džiaugiamės ir savanorių pagalba, kurie talkino organizuojant ne

vieną renginį Bibliotekoje. Vasaros atostogų metu iniciatyvos „Atverk duris vasarai“ skyriaus organizuojamose veiklose iš viso dalyvavo 293 lankytojai.

➤ **Edukacinė veikla.**

Metų eigoje dalyvauta Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos su partneriais vykdomo projekto „Inovatyvūs Lietuvos bibliotekų skaitymo skatinimo sprendimai vaikų ir jaunimo socialinių santykių kūrimui su aplinka“ edukacinėse veiklose. Biblioteka yra šio projekto partnerė. Projektu siekiama 5–8 klasių (10–15 metų) moksleiviams sukurti inovatyvią skaitymo skatinimo priemonę, kuri formuotų jų įprotį skaityti, gilintų žinias ir padėtų skaitymo patirtis pritaikyti socialinių santykių kūrimui su aplinka problemų sprendimui ir kūrybinei saviraiškai.

Prasmingo, naudingo ir kokybiško 5–8 klasių mokinių laisvalaikio praleidimui, buvo siūloma nauja mobilioji programėlė „Draugoteka“, kuri buvo pristatyta Bibliotekoje. Tai naujas, inovatyvus skaitymo skatinimo žaidimas pritaikytas „Android“ ir iOS operacinių sistemų mobiliesiems įrenginiams.

✓ Startavo virtualus žaidimas „Draugoteka“.

Vasario 22 d. vyko interaktyvus žaidimo „Draugoteka“ pristatymas. Renginio dalyviams buvo pristatyta mobili programėlė ir pagrindiniai žaidimo „Draugoteka“ personažai – Saulė, Klaudija, Elijus, Jonas ir Luna. Šio žaidimo tikslas – ugdyti mokinių skaitymo įpročius, padėti geriau suprasti save bei susirasti tikrų draugų. Žaidimo forma dalyviai supažindinti su „Draugotekos“ knygų bibliotekėle. Mokiniai pakviesti dalyvauti būsimose penkiose edukacijose, ten susitikti 5 jaunuolius, su jais susipažinti, susidraugauti, bendrauti ir skaityti knygas, jas užsisakant per www.ibiblioteka.lt ir atsiimant knygomate „Draugoteka“, kuris veikia prie Viešosios bibliotekos.

Metų eigoje buvo organizuota 15 edukacinės programos „Žaidžiame „Draugoteką“ edukacinių užsiėmimų, kuriuose dalyvavo 336 mokiniai. „Draugoteką“ žaidė Antano Baranausko pagrindinės mokyklos, Antano Vienuolio progimnazijos, Kavarsko pagrindinės mokyklos-daugiafunkcio centro ir Svėdasų Juozo Tumo-Vaižganto gimnazijos 5–8 klasių mokiniai. Edukaciniuose užsiėmimuose „Saulė ir netikėti atspindžiai knygose“ bei „Klaudija ir paguodos paieškos knygose“ su malonumu dalyvavo ir ketvirtokai.

✓ 4 kartus vykdyta edukacinė programa „Svečiuose pas Pukį Kutulį“. Programos užsiėmimuose dalyvavo Svėdasų Juozo Tumo-Vaižganto ir Troškūnų Kazio Inčiūros gimnazijos mokiniai, Antano Baranausko pagrindinės mokyklos mokiniai bei vaikai, atvykę iš Anykščių lopšelio-darželio „Žiogelis“.

✓ Sensorinių skaitymų edukacijos.

Metų eigoje buvo vykdomos edukacinės programos 4–12 metų vaikams „Sensoriniai skaitymai“, pritaikytos autizmo spektro sutrikimą arba kalbos ir komunikacijos sunkumų turintiems edukacijų dalyviams. Edukacijos yra parengtos pasitelkiant Šiaulių apskrities P. Višinskio viešosios

bibliotekos parengtą metodinį leidinį „Išlaisvinti herojai: sensoriniai skaitymai bibliotekose“. „Sensorinių skaitymų“ tikslas – naudojant įvairias vizualines, taktilines ir kitokias sensorines priemones bei pasitelkiant pojūčius (regą, klausą, lytėjimą, uoslę ar skonį) perteikti teksto prasmę taip, kad vaikas bent iš dalies gebėtų suprasti pasakojimą. „Sensorinių skaitymų“ edukacijų eigą sudaro trys dalys – istorijos skaitymas pasitelkiant pojūčius, praktinė užduotis pagal knygos tekstą, žaidimai ir diskusija su tėvais, globėjais ar auklėtojais. Užsiėmimo metu vaikams atsiveria knygų skaitymo malonumas, plečiamas vaikų pažinimo akiratis, turtinamas žodynas, lavinami sensoriniai pojūčiai ir gerinami bendravimo įgūdžiai. Sensorinių skaitymų edukacijas vykdėme pagal Nicola Kinnear knygą „Kaip kiškis mokėsi drąsos“ bei Eduardo Mieželaičio knygą „Zuikis Puikis“. Per metus vyko daugiau nei 12 sensorinių skaitymų užsiėmimų, kuriuose dalyvavo Antano Baranausko pagrindinės mokyklos 1A klasės mokiniai, vaikų lopšelių-darželių „Eglutė“, „Žiogelis“ auklėtiniai, Anykščių daugiafunkcio centro mokiniai su negalia, Anykščių mamų bendruomenės mamytės su vaikučiais.

✓ Rišame slavišką lėlę.

Eksponuojama slaviškų rištinių lėlyčių paroda įkvėpė surengti edukacinį užsiėmimą – pasigaminti rištinę lėlę. Į Biblioteką atvyko ukrainietės moksleivės iš A. Baranausko pagrindinės mokyklos ir pasinėrė į kūrybinį procesą. Parodos autorė papasakojo, kuo šios lėlytės ypatingos, kaip jos rišamos ir pakvietė dalyves susikurti savo lėlę.

✓ Tegyvuoja draugystė – Vive l'amitié.

Kovo 20-ąją minima tarptautinė frankofonijos, arba prancūzų kalbos diena. Jau tapo tradicija kovo mėnesį, bendradarbiaujant su miesto mokyklų prancūzų kalbos mokytojomis ir jų mokiniais, organizuoti frankofonijos dienas skirtus renginiams. Ta proga į Bibliotekos salę rinkosi prancūzų kalbos besimokantys 5 ir 6 klasių mokiniai iš A. Vienuolio progimnazijos bei A. Baranausko pagrindinės mokyklos kartu su mokytojomis. Skambant prancūziškai muzikai žaistas susipažinimo žaidimas „Je m'appel...“, vyko viktorina „Apie Prancūziją“. Salėje buvo eksponuojama prancūziškų vaikiškų knygų paroda.

Metų eigoje buvo organizuoti edukaciniai-kūrybiniai užsiėmimai, teatralizuotos pramogos, šventės, skaitymo akcijos, literatūrinės popietės, rytmečiai, etnografinės valandėlės, susitikimai su vaikų rašytojais, pažintinės ekskursijos po Biblioteką.

4.8. Filialo Istorijų dvarelis veikla

2020 m. gegužės 29 d. duris atvėrė naujasis Anykščių L. ir S. Didžiulių viešosios bibliotekos filialas „Istorijų dvarelis“. 2019 m. naujai rekonstruotą seniausią Anykščių miesto mūrinį pastatą Anykščių rajono savivaldybė perdavė Anykščių L. ir S. Didžiulių viešajai bibliotekai, kuris pritaikytas vaikų ir paauglių neformaliai ugdymui. Istorijų dvarelis, tai edukacinė erdvė, kurios

pagrindinis akcentas – interaktyvi istorijos ir literatūros pažinimo ekspozicija, skirta aktyviam, įtraukiančiam, žaidybiniais elementais pagrįstam edukacijos procesui.

Interaktyvi ekspozicija padalinta į penkias temines erdves:

- Anykščių salėje unikalia infografikos siena pristatoma Anykščių istorija, vietinės legendos pateikiamos milžiniškoje atsegamoje knygoje, vaikų pramogai sukurtos „kaukės“ – istorinių galvos apdangalų iliustracijos ant organinio stiklo lakštų, garso kubuose kviečiama klausytis vietine tarme pasakojamos dvarelės legendos.

- Dvarelės salė – istorinių nuotraukų ir šiuolaikinių interaktyvių objektų ekspozicija kviečianti susipažinti su dvarelės ir jame veikusių institucijų istorija. Magnetinės dėlionės siena skirta žaisti žmogaus dydžio „popierinėmis“ magnetinėmis lėlėmis – rengti jas istoriniais kostiumais.

- Rašytojų palėpė – unikali erdvė, kurioje žymiausi Anykščių krašto klasikai (A. Baranauskas, A. Vienuolis, J. Biliūnas ir kiti) pristatomi specialaus dizaino krėslais, atskleidžiančiais buvusias kūrėjų profesijas. Sienų dekoras – rašytojų portretai, sukurti specialiai vaikų auditorijai – čia jie morkia akį, rodo liežuvį, šypsosi ir stebisi.

- Palėpėje esančioje „Šilės erdvėje“ garsais ir kvapais atkurama „Anykščių šilės“ atmosfera.

- Paslaptiškiausia – rūšio erdvė. Nusileidus mūro laiptais, žvelgiant pro skylutę sunkiose rūšio duryse galima išvysti „tikrą“ dvarelės šeimininkės vaiduoklį – audiovizualinę instaliaciją.

- **2023 m. organizuoti renginiai.**

- ✓ Per ataskaitinius metus įvyko 25 gimtadieniai – šventinės edukacijos. Pagal dalyvių amžių ir poreikius buvo pritaikytos Istorijų dvarelės edukacinės programos – interaktyvi ekskursija „Šešėlių teatras“ ir „Istorijų dvarelės žemėlapis“. Vaikų amžius buvo nuo 4 m. iki 12 m.

- ✓ Organizuota keturių dienų pavasario stovykla „Pavasario nuotyčiai“. Diskutuota ekologijos tema, dekoruoti eko vazonėliai, sodintos saulėgražos. Per įvairius žaidimus ir kūrybinius užsiėmimus vaikai kūrė istorijas, dienoraštį. Aplankė robotikos specialistai ir kartu supažindino su Morzės abėcėle. Kartu su menininku, muzikantu Mykolu Tursa dalyvavo muzikinėje improvizacijoje. Su gamtos mylėtoju ir profesionaliu žygio vedliu Tadu Baltakiu leidosi į Šimonių girios žygį, turėjo kūrybines veiklas tipyje. Išbandė modeliavimo molio dirbtuves su keramike Gintare.

- ✓ Gegužės 27 d. Istorijų dvarelės gimtadienis su edukacine programa ir pristatyta Urtės Pirugytės paroda – „Pasiklydę“.

- ✓ Festivalis „Nuotyčiai tęsiasi“ šiemet įvyko penktąjį kartą. Birželio 10–11 d. festivalyje sutikome geriausius vaikų knygų rašytojus bei iliustruotojus, kurie pristatė ne tik savo knygas, bet ir vedė smagias kūrybines dirbtuves mažiesiems.

- Mažiausių skaitytojų erdvėje „Knygų startas“, smagius užsiėmimus vedė Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos edukatorė Eglė Gudonytė, „Pojučių teatro“ menininkės Karolina

Žernytė ir Šarūnė Pečiukonytė, ankstyvojo meninio ugdymo ekspertė, muzikos mokytoja, leidyklos „Muzikija“ įkūrėja Sonata Latvėnaitė-Kričienienė, vaikų literatūros kūrėja Indrė Pliuškytė Zalieckienė.

- Literatūros dirbtuvių erdvė, kurioje drauge su garsiausiais šių dienų vaikų literatūros autoriais ir autorėmis galėjo kurti parodą, menines instaliacijas ir kitaip reikšti savo kūrybines galias. Erdvėje sutikome Kotryną Zylę, Aušrą Kiudulaitę, Eveliną Daciutę, Justiną Žilinską, Agnę Kairienę, Ievą Juknytę ir kitus autorius.

- Kūrybinių dirbtuvių erdvėje laukė Anykščių menų inkubatoriaus-menų studijos rezidentės Ramunė Pranckevičiūtė, Lina Svirplėlė, Justina Kamarauskaitė ir Lina Vaišnytė.

- Bibliotekų ir muziejų erdvė, kurioje savo edukacijas ir kūrybinius darbus pristatė Rokiškio krašto muziejus, Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka, Jonavos rajono savivaldybės viešoji biblioteka.

- Kitos įvairios literatūrinės pramogos – smagūs protmūšiai, instaliacija „Žmonės – augalai“, Visurų laboratorija: pažvelk, pastebėk, patirk!

- Didžiosios scenos renginiai, į kuriuos kvietė Tomas Dirgėla, Marius Marcinkevičius, Lina Itagaki, aktorius Balys Ivanauskas, improvizacijų duetas „Teptukas ir liežuvis“, muzikinė grupė „Knygų vaikai“, viešnia iš Estijos Kertu Sillaste ir kiti.

- ✓ Organizuotas tarptautinis projektas „Oi tu“. Vyko „Prancūzų, belgų, ukrainiečių kūrybinė rezidencija Istorijų dvarelyje“.

- ✓ Liepos mėnesį vyko dienos vasaros stovykla „Mano vasaros istorijos“. Stovyklos programa buvo skirta 8–12 m. vaikams. Stovykloje vaikai kūrė ir pasakojo istorijas; susipažino su įvairiomis meno formomis – antspaudų meno dirbtuvės su kviestine menininke Urte iš Vilniaus dailės akademijos; vaikai kūrė dienoraštį; miesto žemėlapi; burtų lazdelę; rašė laišką draugui. Tradiciškai ėjo į patyriminį žygį „Miško maudynės“ ir keliavo į žirgyną „Mikadoras“, kuriame išbandė jodinėjimo pamokas. Taip pat, turėjo konditerijos edukaciją pas desertų konditerę. Vyko išskirtinė meno edukacija „Spalvoti veidukai“ ir šokiai vakaro diskotekoje.

- ✓ Rugsėjo mėnesį Anykščiuose vyko tradicinis Obuolinių / Turizmo nakties renginys. Obuolinių metų lankytojai turėjo galimybę sudalyvauti edukacijoje / keramikos dirbtuvėse „Rojaus obuoliukai“.

- ✓ Metų pabaigoje Istorijų dvarelis gyveno Šv. Kalėdų laukimu ir parengė kalėdinę programą. Organizuotos kalėdinės dirbtuvės ir 3 šventinės edukacinės programos – Šešėlių teatras, šventinių meduolių dekoravimas ir šviečiančio žibinto dirbtuvės. Iš viso dirbtuvėse apsilankė daugiau nei 250 vaikų, kurie buvo iš mūsų ir aplinkinių miestų. Vaikai dalyvavo kūrybinio dueto „Teptukas ir liežuvis“ pasirodyme – istorijos kūrimo ir gyvo piešimo performanse. Vaikai galėjo susitikti su Kalėdų seneliu.

➤ **Edukacinės programos. Kultūros paso edukacijos.**

2023 m. nebuvo sukurta naujų edukacinių programų. Parengtos 5 naujos šventinės-savaitgalių edukacijos. Atnaujintos Kultūros paso patvirtintos 8 edukacinės programos iš kurių 4 nuotolinės ir viena naujai įtraukta programa „Šešėlių teatras“. Ataskaitiniais metais Kultūros paso paslauga pasinaudojo 3 grupės iš visos Lietuvos. Moksleiviai buvo įvairaus amžiaus – 5–10 klasių. Dauguma užsisakė edukacinę programą „Antspaudų istorija“.

✓ „Šešėlių teatras“. Padedant edukatoriams, kuriamas šešėlių teatras. Vaikų mėgstamos istorijos atskleidžiamos visiškai naujai: niekada nežinos, kaip tiksliai atrodys jų paveikslukas ar figūrėlė, todėl ir pasakojimas įgaus vis kitokį vaizdą. Edukacinė programa skirta priešmokyklinio ir jaunesnio mokyklinio amžiaus vaikams bei suaugusiems, savo veiklą siejantiems su vaikų auklėjimu, ugdymu bei mokymu.

✓ „Pažinkime Anykščių istorijos laiko juostą“. Edukacijos dėmesio centre – Anykščių salėje esanti istorinių faktų siena. Vaikams trumpai papasakojama Anykščių istorija nuo seniausių laikų iki dabarties, atsispiriant nuo laiko juostoje įvykį atspindinčių iliustracijų ir jas praplečiant pasakojimais ir istoriniais faktais. Anykščių istorijos trumpas žodinis testas, naujų žinių įtvirtinimui. Antroji edukacijos dalis – šeimos istorijos laiko juostos ir šeimos medžio sąvoka. Dalyviams pristatoma garsi anykštėnų literatų Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių šeima, taip supažindinant su šeimos istorijos laiko juosta ir šeimos medžio sąvoka. Edukacijos pabaigoje vyksta savo šeimos arba grupės gimimo dienų medžių kūrimas ant paruoštų trafaretų. Edukacinė programa skirta priešmokyklinio, jaunesnio ir vidutinio mokyklinio amžiaus vaikams bei suaugusiems, savo veiklą siejantiems su vaikų auklėjimu, ugdymu bei mokymu.

✓ „Legendų knyga“. Įdomiausios pasaulio knygos. Edukacijos dėmesio centre – didžioji Anykščių legendų knyga. Istorijų pasakotojas, naudodamas „storytelling“ metodus, pasakoja keletą Anykščių krašto legendų taip po truputį pereinama prie pasakojimo apie įvairias knygas – didžiausia, mažiausia, brangiausia, garsiausia ir t. t., remiantis svarbiausiomis su Anykščiais susijusiomis knygomis. Pasakojimo metu naudojama vizuali medžiaga (knygos, iliustracijos, skaidrės ir t. t.). Edukacijos pabaigoje vaikai gamina savo knygą. Edukacinė programa skirta priešmokyklinio, jaunesnio ir vidutinio mokyklinio amžiaus vaikams bei suaugusiems, savo veiklą siejantiems su vaikų auklėjimu, ugdymu bei mokymu, skaitymo skatinimo specialistams.

✓ „Antspaudų istorija“. Edukacijos dėmesio centre – 1863 m. naudotas sukilėlių antspaudas. Supažindinama su antspaudo istorija, jo naudojimu. Pasakojama apie antspaudų mokslą. Pasakojimo metu naudojama vizuali medžiaga (ilustracijos, skaidrės). Edukacijos pabaigoje vaikai gamina savo antspaudą. Edukacinė programa skirta priešmokyklinio, jaunesnio ir vidutinio mokyklinio amžiaus vaikams bei suaugusiems, savo veiklą siejantiems su vaikų auklėjimu, ugdymu bei mokymu.

✓ „Anykščių šilelio gamtos paslaptys“. Edukacijos dėmesio centre – Anykščių šilelio erdvė. Dalyviai klausosi pasakojimo apie dabarties Anykščių šilo augaliją ir gyvūniją (iliustruojama nuotraukomis). Ieškoma paralelių su poema „Anykščių šilelis“, klausoma gyvai įrašytų šilo garsų ir ištraukų iš poemos, uostoma, susipažįstame su vaistažolėmis augančiomis Anykščių šile. Edukacinė programa skirta priešmokyklinio, jaunesnio ir vidutinio mokyklinio amžiaus vaikams bei suaugusiems, savo veiklą siejantiems su vaikų auklėjimu, ugdymu bei mokymu.

✓ „Rašytojų palėpė“. Edukacijos dalyviams pristatoma vaizdinė medžiaga apie Anykščių krašte gyvenusius ir kūrėjus rašytojus (skaidrės, iliustracijos, rašytojų knygos) pasakojant ne tik apie rašymo stiliškumą ir pristatant kūrinius, bet ir supažindinant su kiekvieno rašytojo mėgstamomis veiklomis ir užsiėmimais. Po pristatymo dalyviai kviečiami smagiam žinių užtvirtinimui. Edukacinė programa skirta priešmokyklinio, jaunesnio ir vidutinio mokyklinio amžiaus vaikams bei suaugusiems, savo veiklą siejantiems su vaikų auklėjimu, ugdymu bei mokymu.

✓ „Anykščių istorijų lobynas“. Tai orientacinis galvosūkių žaidimas. Interaktyviai įrengta Istorijų dvarelio ekspozicija supažindina bei skatina netikėtu kampu atrasti žinomus istorinius faktus, bei išryškinti mažiau žinomas detales: Anykščių salėje laukia miesto ir apylinkių istorijos. Nuo seniausių laikų iki šiandienos. Lankytojai išgirs vietinių žmonių šneką. Savo rankomis galės pačiuojuoti praėjusio laiko simbolius. Įveikti didžiosios legendų knygos užraktą, galės pakeliauti laiku, akimirkliai tapdami personažais iš praeities. Dvarelio salėje sužinos apie gyvenimą, virusį čia nuo pat XIX a. vidurio. Ar šis pastatas tikrai buvo pastatytas paslaptinajai dvarininkei Okuličiūtei? Ar gali būti, kad 1863 metais čia slapstėsi ir savo ginklus slėpė sukilėliai? Kokie žmonės gyveno po to? Ar dvarelis tikrai buvo tapęs paštu, antstolių kontora, veltinių dirbtuvėmis ir net grūdų sandėliu? O biblioteka? Dvarelio rūsys – paslapčių ir šurpo vieta. Ją aplankyti kviečiami tik patys drąsiausi! Ar gali būti, kad senoji dvarininkė vis dar blaškosi tarp savo mūro sienų? Palėpėje įsikūrę svarbiausi vietos rašytojai. Susipažinsite su jų profesijomis, sužinosite negirdėtus slapyvardžius, savomis rankomis prisiliesite prie šių ypatingų asmenybių! Užsukę į Anykščių šilelio erdvę galėsite pailsėti ir nurimti. Edukacinė programa skirta priešmokyklinio, jaunesnio ir vidutinio mokyklinio amžiaus vaikams bei suaugusiems, savo veiklą siejantiems su vaikų auklėjimu, ugdymu bei mokymu.

➤ **Nuotolinės edukacinės programos:** „Rašytojų palėpė“; „Anykščių šilelio gamtos paslaptys“; „Pasaulio knygų įdomybės“; „Laiškų istorija“.

V. INFORMACINĖ IR KRAŠTOTYROS VEIKLA

5.1. LIBIS PĮ diegimas

LIBIS PĮ programinė įranga Viešojoje bibliotekoje įdiegta nuo 2001 m. rugsėjo mėn. Įdiegus LIBIS programinę įrangą, Bibliotekos vartotojai naudoja Nacionalinės bibliografijos duomenų banku (NBDB). 2017 m. Svėdasų filiale, 2018 m. Troškūnų miesto filiale ir 2019 m. Kavarsko miesto filiale įdiegta skaitytojų registravimo ir aptarnavimo posistemė. 2021 m. pradėtas LIBIS

modernizavimas baigėsi liepos mėnesį, buvo perkelti esami ir atnaujinti bibliotekų veiklos procesai į debesų kompiuterijos pagrindu veikiančią IT infrastruktūrą. 2023 m. LIBIS programinė įranga buvo nuolat tobulinama.

2023 m. suinventorinta LIBIS programoje 4 634 fiz. vnt. dokumentų, tai yra 654 fiz. vnt. daugiau negu 2022 m. Inventorinami ir neterminuoti Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriuje saugomi Anykščių rajono periodiniai leidiniai „Anykšta“ ir „Aukštaitiškas formatas“. Kiti periodiniai leidiniai neinventorinami, jie įtraukiami į Bibliotekos fondo bendrąją apskaitos knygą, metus saugomi, o po vienerių metų nurašomi.

2023 m. Viešosios bibliotekos skyriuose, kaimų bei miestų filialuose dokumentų rekatalogavimas nevyko, nes fondų rekatalogavimo procesas beveik baigtas. Rekataloguojamos tik pavienės knygos, kurias gražina skaitytojai, tačiau tokių ataskaitiniais metais neatsirado. Atsiranda galimybė LIBIS programoje patikrinti fondo duomenis, nurašyti neaktualius, neturinčius paklausos ir susidėvėjusius dokumentus. Rekatalogavus fondą, bibliografiniai įrašai tampa matomi e. kataloge, todėl informacijos paiešką ir knygų užsakymus vartotojai gali atlikti savarankiškai, naudodamiesi elektroninių paslaugų portalu ibiblioteka.lt.

Nacionalinės bibliografijos duomenų bankui (NBDB) parengti 841 bibliografiniai įrašai (BĮ): 790 BĮ iš rajono laikraščio „Anykšta“, 51 BĮ iš žurnalo „Aukštaitiškas formatas“. Lyginant su 2023 m., parengta ir eksportuota 9 bibliografiniais įrašais daugiau.

2023 m. pabaigoje bibliotekos elektroniniame kataloge buvo 24 664 bibliografiniai įrašai (BĮ). Iš laikraščio „Anykšta“ – 15 151 BĮ, iš laikraščio „Šilelis“ – 8 293 BĮ, iš žurnalo „Aukštaitiškas formatas“ – 834 BĮ, iš leidinio „Svėdasų varpas“ – 240 BĮ, iš leidinio „Pasaulio anykštėnas“ – 113 BĮ ir 33 bibliografiniai įrašai yra iš žurnalo „Nyksčiai“. (Šiuo metu leidinys „Pasaulio anykštėnas“, laikraštis „Šilelis“, leidinys „Svėdasų varpas“ ir žurnalas „Nyksčiai“ nebeleidžiami, tačiau įrašai saugomi).

5.2. Informacinis fondas

Iš viso Bibliotekų fonde informacinės literatūros yra 10 071 fiz. vnt. Iš jų:

➤ VB – 5819 fiz. vnt.

Vidutinis informacinio fondo dydis:

➤ Miesto filialuose – 167 fiz. vnt.,

➤ Kaimo filialuose – 175 fiz. vnt.

5.3. Bibliografinis informacinis vartotojų aptarnavimas

Bibliotekos informacinės bazės kūrimas, vartotojų informacinių poreikių tenkinimas – vienas iš svarbesnių Bibliotekai keliamų uždavinių. Bibliografiniame darbe svarbiausia – sudaryti kokybiškas sąlygas informacinėms paslaugoms teikti, teikiant informaciją, panaudoti visus turimus informacijos šaltinius ir fondus, ugdyti vartotojų kompiuterinį raštingumą, skatinti vartotojus

naudotis bibliografiniais informaciniais leidiniais, katalogais, kartotekomis ir visomis kitomis pagalbinėmis priemonėmis, esančiomis dokumentuose. Teikiamų paslaugų kokybę ir aptarnavimo kultūrą vartotojai vertina pagal tai, ar jiems operatyviai buvo suteikta reikalinga informacija, ar laiku atsakyta į jų užklausas, ar surasti jų poreikius atitinkantys dokumentai.

Bibliotekos	Atsakytos užklausos					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Rajono bibliotekose	2 944	2 733	2 978	3 052	3 290	3 469
Viešojoje bibliotekoje	793	771	787	642	649	643
Miestų filialuose	546	623	811	848	584	591
Kaimų filialuose	1 605	1 339	1 380	1 562	2 057	2 235

Atsakymams į užklausas naudojamosi Nacionalinės bibliografijos duomenų bazė, EBSCO Publishing duomenų bazė, portalu epaveldas.lt, Lietuvos akademine elektronine biblioteka eLABa, kitomis duomenų bazėmis, paieškos sistemomis, interneto enciklopedija <http://lt.wikipedia.org/wiki> bei Bibliotekoje esančiomis enciklopedijomis, žodynais bei žinynais.

➤ Licencijuotų duomenų bazių panauda.

Iš viso – 12 duomenų bazių.

INFOLEX praktika teisinė duomenų bazė. Atverta dokumentų – 7 278.

EBSCO Publishing – 8 duomenų bazės, atsiųsta pilno teksto dokumentų – 168.

Delfi plus ir 15 min MAX buvo užprenumeruota iki gegužės mėnesio, toliau nepratęsta dėl lėšų stokos. Gautas naujas portalas – virtuali biblioteka ELVIS.

5.4. Internetas

Bibliotekų skaičius, turinčių prieigą prie interneto – 24. Kompiuterizuotos visos rajono bibliotekos. Rajono bibliotekose vartotojams yra 99 kompiuterizuotos darbo vietos su interneto prieiga.

➤ Unikalių viešosios interneto prieigos vartotojų skaičius iki 2023 m. pabaigos buvo – 4 590;

➤ Per 2023 m. unikalių Bibliotekos interneto prieigos naujų vartotojų užregistruota 319;

➤ Interneto seansų skaičius – 33 106;

➤ Virtualių apsilankymų – 451 202.

5.5. Kraštotyros veikla

Vienas iš pagrindinių Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriaus tikslų yra kaupti Anykščių krašto rašytinį paveldą. 2023 m. Viešoji biblioteka minėjo kraštotyros veiklos bibliotekoje gyvavimo 65-mečio jubiliejų. Ta proga organizuota rankraščių, nuotraukų bei Skyriaus darbuotojų išleistų knygų paroda „Bėgantys bibliotekos kraštotyros veiklos metai“. Taip pat, parengtas ta pačia tema kraštotyros darbas, parašyti ir publikuoti straipsniai įvairiose interneto svetainėse bei portaluose.

2023 m. toliau vykdė Anykščių tautodailininkų biobibliografinio žodyno rengimo darbus. Metų pabaigai surinkta medžiaga apie 159 Anykščių krašto tautodailininkus (165 puslapiai).

Praėjusiais metais buvo tęsiami asmeninių bibliotekų tyrinėjimo darbai. Siekiant išsiaiškinti, kokias asmenines bibliotekas yra sukaupę Anykščių rajono gyventojai savo namuose, buvo vykdomas anketinis tyrimas. Apklausta buvo per 70 respondentų, anketas užpildė 48. Anketinė apklausa parodė, kad išskirtinė asmeninė biblioteka ne dydžiu, o senomis knygomis yra jauniausio anykštėno (penkiolikmečio) bibliofilo kolekcija, kurioje yra net XVII a. leidinių. Skyriaus vedėja A. Berezauskienė Anykščių rajono bibliotekininkams VB seminaro metu perskaitė pranešimą „Asmeninių bibliotekų tyrinėjimo svarba kraštotyros veikloje“.

➤ **Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriaus dokumentų fondo formavimas. Skaitmeninimas.**

Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriuje saugomą kraštotyros dokumentų fondą sudarė 8 817 fiz. vnt. dokumentų. Tai anykštėnų autorių bei savo turiniu su Anykščių kraštu susijusios knygos, Viešajai bibliotekai dovanoti su autografais bei dovanojimo įrašais leidiniai, asmeninės bibliotekos.

2023 m. naujai gauta ir sutvarkyta 118 fiz. vnt. 105 pav. dokumentų, iš kurių 96 fiz. vnt. dokumentai gauti kaip parama – dovanotos knygos anykštėnų autorių, bibliotekos svečių.

Kraštotyros dokumentų fondas papildytas retais leidiniais, įsigytais Vidmanto Staniulio knygyne-antikvariate. Tarp naujai įsigytų knygų – „Vyskupas Antanas Baranauskas, kaip matematikas“ (1907 m.), „Graudūs verksmai“ (1918 m.), kurį vertė vyskupas A. Baranauskas, anykštėno prozininko bei publicisto, lyrinės prozos pradininko Jono Biliūno (J. Barzdylos) knygelė „Žemės gyvenimo reiškiniai“ (1921 m.), Petro Biržio knyga „Sielos sparnai“ (1919 m.), anykštėno poeto, dramaturgo Kazio Inčiūros knyga „Padavimai“ (1936 m.).

Ataskaitiniais metais buvo atrinkti ir suruošti skaitmeninimui Anykščių krašto laikraščio „Kolektyvinis darbas“ 1967 m., 1968 m., 1969 m. ir 1970 m. komplektai. Bendradarbiaujant su Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešąja biblioteka suskaitmeninti keturi objektai (2348 vaizdai). Suskaitmenintus Anykščių krašto laikraščius „Kolektyvinis darbas“ 1962–1970 ir „Žiburyš“ 1988–2001, 2008–2011 galima skaityti internete: <https://anyksciuvb.lt/periodika-skaitmeninese-laikmenose/>

Siekiant pagerinti vartotojams prieigą prie kraštotyros informacijos Bibliotekos svetainės rubrikoje „Skaitmeninės kolekcijos“ skelbiama palaipsniui į skaitmenines laikmenas perkeliama rankraštinė medžiaga bei reti ir seni spaudiniai, saugomi Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriuje : <https://anyksciuvb.lt/skaitmenines-kolekcijos/>

➤ **Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriaus asmeninės bibliotekos ir rankraščių fondas.**

Viešojoje bibliotekoje saugoma ir tyrinėjama žymių anykštėnų 15 asmeninių bibliotekų, kuriose 4 686 fiz. vnt. knygų, tai sudaro 52 proc. viso kraštotyros dokumentų fondo. Saugoma išeivio visuomenės veikėjo, literato Juozo Šiaučiulio iš Kanados atsiųsta 1990–1991 m. knygų kolekcija,

Čikagos knygnešio Kazio Rožansko, visuomenininko Julijono Kęstučio Laskausko, vertėjo, dramaturgo Juozo Paškevičiaus, prof. dr. Algirdo Antano Avižienio, literato Alekso Navicko, bibliofilo, kraštotyrininko Algimanto Bekenio, prof. Vytauto Landsbergio, vertėjos Aldonos Mickienės, istoriko prof. Antano Tylos, rašytojos Halinos Didžiulytės-Mošinskienės ir jos vyro architekto Algirdo Mošinskio, anykštėno Vytauto Galvono, kraštotyrininko Gedimino Grinos, rašytojų Mildos Telksnytės ir Vygando Račkaičio, visuomenės veikėjo, prof. Juozo Meškausko asmeninės bibliotekos.

Skyriuje saugojami 37 rankraščių fondai, iš jų septyni sugrupuoti ir susisteminti, kuriuose yra 748 rankraščių saugojimo vienetai. Iš sutvarkytų ir sugrupuotų rankraščių į LIBIS katalogą yra įtraukta 51 fiz. vnt. Įtraukti į LIBIS katalogą rankraščiai iš fondų: (F. 2), (F. 31), (F.36) ir trys rankraščiai (disertacijos) iš bendrojo dokumentų fondo. Jau metai laiko, kaip Skyriuje nėra darbuotojo, atsakingo už rankraščių tvarkymą (etatas panaikintas). Į pagalbą tvarkyti prof. Antano Tylos rankraščius buvo pakviesta savanorė Edita Stiklinskaitė. Per ataskaitinį laikotarpį savanorė tvarkė A. Tylos rankraščius – sudarė 75 teminius aplankus į kuriuos sugrupavo ir sudėjo 2 275 dokumentus.

➤ **Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriaus vartotojų aptarnavimas.**

2023 m. buvo užregistruota 113 vartotojų, iš to skaičiaus naujai užregistruotų vartotojų – 10. Apsilankymų skaičius – 3 416, iš to skaičiaus renginių lankytojai – 1 875. Virtualių apsilankymų – 1 628. Skyriuje vartotojams išduota – 1 386. Dokumentų išduotis vietoje – 728 fiz. vnt. arba 52,5 proc. Į namus išduota 658 fiz. vnt. arba 47,5 proc. Naudojantis įvairiais informacijos šaltiniais, buvo atsakyta į 383 kraštotyros vartotojų užklausas, iš to skaičiaus 278 užklausas atsakyta elektroniniu būdu. Faktografinių užklausų atsakyta – 56, tikslinamųjų – 47, adresinių – 52, teminių užklausų atsakyta – 228.

Skyriaus darbuotojai, atsižvelgdami į vartotojų poreikius, stengiasi susisteminti medžiagą tomis temomis, kuriomis sulaukiama daugiausia užklausų. Straipsnių apie Anykščių kraštą kopijos dedamos į teminius aplankus, kuriuose kaupiama informacija iš respublikinės bei regioninės spaudos apie Anykščių rajono praeitį bei dabartį, gamtą, kultūros, istorijos, architektūros, dailės, archeologijos paminklus, Anykščių krašte turistų lankomas vietas, įvairias miesto bendroves, įmones, personalijas ir t. t.

2023 m. buvo vykdoma Viešojoje bibliotekoje gaunamos respublikinės spaudos stebėseną. Su Anykščių kraštu turiniu bei autoryste susiję straipsniai buvo aprašomi ir pagal temas jų kopijos segamos į aplankus. Straipsnių sąrašai buvo skelbiami Viešosios bibliotekos interneto svetainėje, rubrikoje „Anykščių kraštas spaudoje“. <https://anyksciuvb.lt/anyksciu-krastas-spaudoje/>

Per ataskaitinį laikotarpį parengti trys kraštotyros darbai: „Anykštėnas, kuris Anykščiais džiaugėsi visą gyvenimą“ – apie išeivį kraštiečių prof. Juozą Meškauską; „Etnografinės anykštėnų

šventės akimirkos“ – apie etnografinę anykštėnų šventę „Bėk bėk, žirgeli!“; „Bėgantys Anykščių viešosios bibliotekos kraštotyros veiklos metai“ – skirtas kraštotyros veiklos Bibliotekoje 65-mečiui paminėti. Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriuje yra saugomi 173 kraštotyros darbai.

➤ Renginiai.

Praėjusiais metais suorganizuota 20 renginių: 16 kraštotyros parodų (iš kurių dvi virtualios) ir keturi žodiniai renginiai. Kraštotyros renginiuose ir parodose apsilankė 1 875 lankytojai.

Vienas reikšmingiausių praėjusių metų įvykių – balandžio 22 d. Viešojoje bibliotekoje organizuotas XIII Lietuvos kraštotyros draugijos (LKD) suvažiavimas, kuris davė pradžią Nacionalinei bibliotekų savaitei „Kartu įveikiant krizes“. Suvažiavimo vaizdo įrašas: <https://www.youtube.com/watch?v=NRPGuHPE7Zk>

Plačiau: <https://www.anyksciai.lt/kultura/lietuvas-kraštotyros-draugijos-xiii-jo-suvaziavimo-anyksciuose-atgarsiai/9337> ; Plačiau: <https://www.anyksta.lt/anyksciuose-vyko-lietuvas-kraštotyros-draugijos-suvaziavimas/>

2023 m. buvo paminėti žymių anykštėnų jubiliejai – bendradarbiaujant su kitomis Anykščių kultūros įstaigomis: A. Baranausko ir A. Vienuolio- Žukausko memorialiniu muziejumi, Sakralinio meno centru, Pasaulio anykštėnų bendrija, organizuotas jubiliejinis rašytojo Rimanto P. Vanago vakaras „75 eilutės“ taip pat, šviesaus atminimo prof. dr. Osvaldo Janonio 75-osios gimimo metinės. Skyriaus darbuotojai kartu su Anykščių Teresės Mikeliūnaitės kraštotyros draugijos valdybos pirmininku Tautvydu Kontrimavičiumi organizavo jau tradiciniu tapusį renginį – šventinį anykštėnų kraštotyrininkų sambūrį „Draugaukime, bendraukime, bendradarbiaukime“. Sambūryje dalyvavo ne tik anykštėnai kraštotyrininkai iš įvairių Lietuvos miestų, bet ir Lietuvos kraštotyros draugijos valdybos nariai.

Rokiškio viešojoje bibliotekoje buvo organizuota anykštėnės bibliotekininkės Ligitos Matulienės surinktų kišeninių kalendoriukų paroda „Kalendoriai skaičiuoja metus“ (<https://anyksciuvb.lt/anykstenes-kalendoriuku-kolekcija-eksponuojama-rokiskio-bibliotekoje/>), Anykščių viešojoje bibliotekoje – organizuota Ukmergės viešosios bibliotekos Žemaitkiemio filialo bibliotekininkės Ramundos Misiūnienės popieriaus raizinių paroda „Lengvas, baltas pasaulis“ Plačiau: <https://anyksciuvb.lt/parodoje-baltas-ir-lengvas-pasaulis-erdvinio-vaizdo-popieriaus-raiziniai/>;

<https://ukininkopatarejas.lt/naujienos/erdvinio-vaizdo-popieriaus-raiziniai-nukelia-i-pasaka/>

Lietuvos Respublikos Seimas 2023-iusius metus paskelbė 700-aisiais Aukštaitijos vardo paminėjimo metais. Ta proga Skyriaus darbuotojai prisidėjo prie Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos organizuotos kilnojamos parodos „Savo Tėvynę laikyk visu pasauliu“, kurioje buvo eksponuojamos nuotraukos su tekstais apie anykštėną rašytoją Rimantą P.

Vanagą. Plačiau: <https://www.pavb.lt/2023/03/aukstaitijos-metams-paroda-apie-si-krastagarsinancias-asmenybes/>

Virtualios parodos:

➤ „Liudvika Didžiulienė-Žmona „Lietuvos gospadinė arba pamokinimai kaip prigulinčiai suvartoti Dievo dovanas“ (parengta 2023 08 01). Plačiau: <https://anyksciuvb.lt/liudvika-didziulienezmona/>

➤ „Biblioteka laiko tėkmėje“ (parengta 2023 12 04). Plačiau: https://photos.google.com/share/AF1QipNICE5-HXclNAeZtdGU65GDZsLUuN7S4Zgqq-XJ2G7oE2tt_Xo8ijup8gDc6F8QIQ?pli=1&key=OVdVQkJEMUx0bXFGWC1CUnhsSDNQYWxqd0ZUejhR

VI. PERSONALAS

6.1. Personalo išsilavinimas

Viešojoje bibliotekoje ir filialuose 2023 m. pabaigai yra 50,75 etatai, dirbo 54 darbuotojai. Per metus priimti 4 nauji darbuotojai, perkelti į kitas pareigas – 3 darbuotojai, atleistas 1 darbuotojas.

- Profesionalūs bibliotekininkai – 45,
- Kvalifikuoti specialistai – 7,
- Techniniai darbuotojai – 2.

6.2. Darbuotojų profesinės kvalifikacijos kėlimas

- Darbuotojų mokymai, kurie vyko Bibliotekoje kontaktiniu būdu.

Mokymai, kurie buvo organizuojami bendradarbiaujant su Panevėžio apskrities Gabrielės-Petkevičaitės Bitės viešąja biblioteka	Dalyvių skaičius
Gegužės 5 d. mokymai „Edtech“ technologijų taikymas bibliotekų edukacinėje veikloje“	5
Spalio 9 d. Medijų ir informacinio raštingumo mokymai Bibliotekos darbuotojams	11

Spalio 12 d. Medijų ir informacinio raštingumo mokymai Bibliotekos darbuotojams.	11
--	----

2023 m. vyko 4 dalių medijų ir informacinio raštingumo mokymai Bibliotekos specialistams – būsimiems andragogams, kurie ves mokymus gyventojams. Šiuose mokymuose dalyvavo 2 darbuotojai. Rugsėjo 28 d. Lietuvos Nacionalinėje bibliotekoje vyko Skaitymo klubų sąskrydis, kuriame dalyvavo 2 darbuotojai iš Bibliotekos. Sąskrydžio metu darbuotojai sužinojo apie skaitymo klubų įvairovę, įkūrimo galimybes ir bandys patirti pritaikyti savo darbinėje veikloje steigiant naujus ir vystant jau pradėtus steigti knygų klubus. Spalio 4 d. Lietuvos Nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje vyko mokymai vadovams „Duomenų analitikos svarba bibliotekose“, kuriuose dalyvavo 1 darbuotojas.

➤ Darbo stebėjimo vizitai pagal Erasmus+ projektą.

2023 m. vyko 5 darbo stebėjimo vizitai į užsienio bibliotekas pagal Erasmus+ projektą, kuriame Biblioteka dalyvavo partnerio teisėmis. Šiuose darbo stebėjimo vizituose dalyvavo 5 Bibliotekos darbuotojai, po 1 darbuotoją vizitui.

Darbo stebėjimo vizitas
Kovo 11–18 d. Alca de Hernes suaugusiųjų švietimo centre ir bibliotekose (Ispanija)
Gegužės 8–11 d. Berlyno Pankow viešojoje bibliotekoje (Vokietija)
Spalio 10–13 d. Opatijos miesto viešojoje bibliotekoje (Kroatija)
Lapkričio 14–16 d. Bragos Lucio Craveiro da Silva viešojoje bibliotekoje (Portugalija)
Gruodžio 11–14 d. Naumburgo suaugusiųjų švietimo centre (Vokietija)

Rugsėjo 13 d. Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitė-Bitės viešoji biblioteka, įgyvendindama projektą „Pasakojame apie kultūros paveldą II“, organizavo kvalifikacinę ekskursiją į pagrindinius restauravimo centrus Vilniuje Panevėžio regiono bibliotekų specialistams. Į šią kvalifikacinę ekskursiją vyko 2 Bibliotekos darbuotojai.

➤ Stažuotės Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės bibliotekoje

Stazuotės pavadinimas	Dalyvių skaičius
Birželio 27 d. Kultūros paveldo veiklų organizavimas bibliotekoje.	2
Lapkričio 23 d. Vartotojų aptarnavimas. LIBIS skaitytojų aptarnavimo posistemis/portalo ibiblioteka.lt funkcijos ir galimybės	1
Lapkričio 23 d. Bibliotekos fondų organizavimas/informacijos išteklių fondo formavimas, apskaita, tvarkymas, įkainojimas, patikrinimas, nurašymas.	2
Lapkričio 23 d ir 28 d. Darbo su jaunimu organizavimas bibliotekose ir Atviros jaunimo erdvės (AJE) įkūrimas	2

➤ Darbuotojų individualūs mokymai.

Mokymai	Dalyvių skaičius
Mokymai „Canva programa. Pajusk savyje dizainerį“	1
Kūrybiškumo mokymai „Ką daryti, kai reikia naujų idėjų?“	4
Renginys „ES finansavimo galimybės kultūrai“	2
Raštvedybos pagrindai	1
Darbo sutarties sudarymo, pakeitimo ir administravimo problemų aspektai. Aktuali praktika darbo ginčų sprendime	1
Garso įrašų paieška portale epaveldas.lt	4
Pirmos pagalbos įgūdžių formavimas	12
Skaitymo gebėjimus skatinančios veiklos ir jų pritaikymas pamokose	11
Antikorupcinės aplinkos kūrimas. Dovanų politika.	2
Pilietinis pasipriešinimas	1
Kultūros renginių ir projektų valdymas bei viešinimo strategija ir kultūros projektų finansavimas	4
„Very Verified Baltics“ – medijų raštingumo kursai	2
ELVIS virtualios bibliotekos mokymai	3
Įtraukties istorijos Konferencija +, Biblioteka visiems	2
Profesinės kvalifikacijos kėlimo galimybės pasinaudojant įvairių fondų dotacijomis	1
Menas žmogaus gerovei: meno įtaka ir terapija	2
Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro 40 kad. val. kvalifikacijos tobulinimo programos „Saugių renginių organizavimas vaikams ir jaunimui“ seminarai	2
Pasakojimo metodo taikymas kuriant ekskursijas apie nekilnojamo kultūros paveldo objektus	1
Tarptautinės praktinės konferencijos „Istorijos galia, įkvepianti balsą: edukatorių įtraukimas į istorijų pasakojimą skaitmeniniu būdu“ mokymai „Skaitmeninio pasakojimo mokymų sesija“	3
Skaitmeninių nuotraukų apdorojimas	4
Informacijos paieškos strategijos ir efektyvus panaudojimas elektroniniuose informacijos šaltiniuose	6
Darbuotojų saugos ir sveikatos mokymai	1
Civilinės saugos aktualijos ir ekstremaliųjų situacijų valdymas įmonėse	1
Energetikos darbuotojo Pažymėjimas – Asmuo (AK) atsakingas už vartotojo elektros ūkį	2
Mokymai „Kaip per žaidimą vaikus supažindinti su raidėmis bei išmokyti skaityti?“	1
Kūrybinės dirbtuvės: kaip sukurti vaikų kūrybiškumą skatinančią aplinką?	1
Lygybės ir nediskriminavimo ABC darbuotojams	1
„Public Speaking“. Saylor Academy awards.	1
„Word Processing“. Saylor Academy awards	1
„Resume Writing“. Saylor Academy awards.	1
„Evaluating Sources and references“. Saylor Academy awards.	1
„Introduction to cyber security: stay safe online“. Nemokami mokymai iš atvirai prieinamų Universitetų duomenų bazių.	1
„IT in everyday life“. Nemokami mokymai iš atvirai prieinamų Universitetų duomenų bazių.	1
„Presenting information“. Nemokami mokymai iš atvirai prieinamų Universitetų duomenų bazių.	1
„Children’s experiences with digital technologies“. Nemokami mokymai iš atvirai prieinamų Universitetų duomenų bazių.	1

„Designing the user interface: text, colour, images, moving images and sound“. Nemokami mokymai iš atvirai prieinamų Universitetų duomenų bazių.	1
“Developing Reading for Pleasure: engaging young readers”. Nemokami mokymai iš atvirai prieinamų Universitetų duomenų bazių.	1
IMP Sistemoje skelbiamų neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programų rengėjų mokymai.	2
„Efektyvus informacijos pateikimas ir mokymų vedimas“	1
„Mokymų grupių moderavimas“	1
Dizainu grindžiamo mąstymo metodikos taikymas	2
Tradicinio pasakojimo mokymų sesija	1
UAB Factus Summ seminaras „2022 m. finansinė atskaitomybė ir duomenų pateikimas į VSAKIS“	1
UAB Factus Summ seminaras „Ruošiantis finansinių metų pabaigai viešojo sektoriaus subjektuose: 2023 m. teisės aktų pakeitimų apžvalga“	1
UAB Factus Summ seminaras „Darbo apmokėjimo ir kitų išmokų skaičiavimas VSS“	1
„Projektų rengimas. Praktika“	2
Mokymai „LIBIS konsultacija vartotojų aptarnavimo funkcionalumo klausimais“	4
Mokymai „Ką reikia žinoti apie elektroninius dokumentus?“	1
Duomenų bazės – mokymuisi, darbui, laisvalaikiu	4
Mažos vertės pirkimų vykdymo ypatumai nuo 2023 m. sausio 1 d.	1
Viešųjų pirkimų proceso administravimas: pasiruoškime 2024-iesiems.	1
Pažintis su elektronine knyga	5
Dokumentų dalykinimas	1
Dokumentų sisteminimo pagrindai	1
TBA-S funkcionalumo pristatymas	2
Praktinis verslumo ugdymas, stiprinant skaitmenines technologijas	1
Infolex dokumentas. Teisės aktai ir Teismų praktika	5
EBSCO webinarai	1
Konferencija „Medijų raštingumas ir informacinės technologijos: iššūkiai ir sprendimai XXI amžiuje“	1
TBA atnaujintų paslaugų pristatymas	1
MIRKT savaitės renginiai-transliacijos	3

6.3. Darbuotojų veiklos efektyvumo rodikliai

Vienam bibliotekininkui rajone tenka:

Bibliotekos	Vartotojų					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Rajono bibliotekose	137	143	146	162	178	182
Viešojoje bibliotekoje	103	104	114	132	148	141
Miestų filialuose	147	150	183	193	204	242
Kaimų filialuose	172	182	168	183	200	208

Bibliotekos	Lankytojų					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Rajono bibliotekose	2 423	2 478	2 221	2 583	3 464	3 415
Viešojoje bibliotekoje	2 089	2 033	1 751	1 988	2 856	2 540
Miestų filialuose	2 454	2 408	2 636	3 310	3 893	4 094

Kaimų filialuose	2 784	2 965	2 551	2 967	3 911	4 087
------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Bibliotekos	Išduotų dokumentų					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Rajono bibliotekose	3 484	3 760	3 602	4 114	5 280	5 425
Viešojoje bibliotekoje	2 539	2 532	2 107	3 024	4 181	3 941
Miestų filialuose	4 078	3 891	4 627	4 409	5 518	5 978
Kaimų filialuose	4 372	5 019	4 706	5 002	6 185	6 673

VII. MATERIALINĖ BAZĖ

7.1. Patalpų būklė

Nuo 2013 m. jaukiomis, erdviomis, moderniomis Viešosios bibliotekos patalpomis džiaugiasi bibliotekos lankytojai ir darbuotojai.

Geros, jaukios Andrioniškio, Ažuožerių, Burbiškio, Viešintų, Kavarsko, Skiemonių, Kurklių II, Svėdasų, Debeikių, Budrių, Staškūniškio, Surdegio, Traupio filialų patalpos. Reikalingas kosmetinis remontas Šerių, Rubikių, Mačionių, Leliūnų, Svirnų II filialuose.

Traupio filiale atlikta minimali patalpų rekonstrukcija.

Bendras rajono bibliotekų patalpų plotas – 3 789 m² iš jų naudingas plotas bibliotekos funkcijoms atlikti – 3 183 m².

- Viešosios bibliotekos patalpų plotas – 1 852 m², iš jų naudingas – 1 575 m²,
- Miestų filialų – 301 m². iš jų naudingas – 229 m²,
- Kaimų filialų – 1 636 m². iš jų naudingas – 1 379 m².

8 filialų patalpos apšildomos centriniu šildymo būdu, 13 filialų yra krosninis šildymas ir 3 filialų patalpos šildomos elektra.

7.2. Techninis aprūpinimas

Visos bibliotekos aprūpintos kompiuterine technika. Iš viso yra 152 kompiuterizuotos darbo vietos: 99 vartotojams ir 53 darbuotojams. Visose bibliotekose yra kopijavimo aparatai, tai įgalina teikti vis populiariausnėmis tampančias kopijavimo ir skenavimo paslaugas. Viešoji biblioteka turi įsigijusi dokumentų įrišimo ir laminavimo aparatus, multimediją, įgarsinimo aparatūrą, apšvietimo prožektorius ir kitą techniką.

2020 m. atnaujinti VIPT taškai Viešojoje bibliotekoje. Gauti 8 kompiuteriai Vartotojų aptarnavimo ir informacijos skyriuje ir 5 – Vaikų literatūros ir edukacijos skyriuje, iš kurių 1 kompiuteris su programavimo įranga, skirtas Robotikos užsiėmimams. Šį paketą sudaro šiuolaikiniai įrenginiai: robotikos konstruktorius, programuojamų mikrokontrolerių ir mikrokompiuterio rinkinys, edukacinis programuojamas dronas. 2020 m. 13 filialų atnaujinti VIPT taškai ir gauti multifunkciniai spausdintuvai, projektoriai maršrutizatoriai. 2021 m. pabaigti atnaujinti visi VIPT taškai filialuose. VIPT kompiuterių ir interneto infrastruktūra atnaujinta dalyvaujant Kultūros ministerijos ir Lietuvos

nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos projekte „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“.

VIII. FINANSAVIMAS

2023 m. iš biudžeto (steigėjo, valstybės lėšos) gauta 909 076 Eur, steigėjo lėšos dokumentams įsigyti – 0 Eur, periodikos prenumeratai – 15 004 Eur. Už mokamas paslaugas gauta – 13 845 Eur. Iš fizinių ir juridinių asmenų gauta 35 Eur parama. Iš programų ir projektų gauta 797 Eur.

Išlaidos:

- Darbo užmokesčiui – 807 916 Eur,
- Dokumentams įsigyti – 42 128 Eur (iš jų knygoms – 27 124),
- Automatizacijai, kompiuteriniai įrangai ir jos palaikymui – 0 Eur,
- Kitos išlaidos – 87 677 Eur.

IŠVADOS

➤ Pasiekimai

✓ Sėkmingas tarpinstitucinis bendradarbiavimas. Viešoji biblioteka ir filialai glaudžiai bendradarbiavo su mokyklomis, seniūnijomis, kaimo bendruomenėmis, Kultūros centro filialais, nevyriausybiniomis organizacijomis, rajono ir šalies menininkais, literatais, kitomis viešosiomis bibliotekomis bei įvairiomis kultūros paveldą saugančiomis institucijomis.

✓ Aktyvus dalyvavimas akcijose „Knygų startas“, „Vasara su knyga“, „Tėčiai skaito vaikams“, „Atverk vasarai duris“, „Metų knygos rinkimai“, „Knygų Kalėdos“, „Saugesnio interneto savaitė“ ir kt.

✓ Sukauptas daugiau kaip 8 000 fiz. vnt. Anykščių krašto rašytinio kultūros paveldo fondas, 15 iškilių žmonių asmeninių bibliotekų kolekcijų.

✓ Dvylikti metai vyksta anykštėnų kraštotyrininkų sambūriai „Draugaukime, bendraukime, bendradarbiaukime“.

✓ Buvo vykdomas anketinis tyrimas siekiant išsiaiškinti, kokias asmenines bibliotekas yra sukaukę Anykščių rajono gyventojai savo namuose. Apklausta buvo per 70 respondentų.

✓ Atnaujinus TBA ir modernizavus virtualią biblioteką ELVIS atsivėrė prieiga platesniam vartotojų ratui, daugiau vartotojų norinčių gauti šias paslaugas kreipėsi į Biblioteką.

✓ Bibliotekos Vaikų literatūros ir edukacijos skyrius įvertintas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro Gintauto Jakšto padėka už aktyvų dalyvavimą iniciatyvoje „Atverk duris vasarai“.

✓ Aktyviai dalyvauta Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės bibliotekos projekte „Inovatyvūs Lietuvos bibliotekų skaitymo skatinimo sprendimai vaikų ir jaunimo socialinių santykių kūrimui su aplinka“. Kvietėme išbandyti „Draugotekos“ programėlę ir organizavome 19 edukacijų užsiėmimų. Šalia Bibliotekos įrengtas „Draugotekos“ knygomasas.

✓ 2023 m., lyginant su 2022 m., paramos gauta daugiau. Parama sudaro 49,2 proc. visų gautų dokumentų.

✓ Bibliotekoje įkurtas Ukrainos knygų centras (iš viso 627 fiz. vnt.). Bibliotekos fondai per metus pasipildė 493 fiz. vnt. knygų ukrainiečių kalba.

✓ Plečiasi paslaugos vartotojams, siekiama jų kokybė. Atsakytų užklausų – 2 944, planas įvykdytas 113 proc.

✓ 45 profesionalūs bibliotekininkai ir 7 kvalifikuoti specialistai dalyvavo 77 kvalifikacijos kėlimo renginiuose. Vienas darbuotojas kvalifikaciją kėlė vidutiniškai 1,7 karto.

✓ Vykdyta 13 edukacinių programų: Vaikų literatūros ir edukacijos skyriuje – 5, filiale Istorijų dvarelis – 8, iš jų 4 nuotolinės. Iš viso Biblioteka turi ir veda 22 edukacinius užsiėmimus.

✓ Visos bibliotekos aprūpintos kompiuteriais su interneto prieiga (152 kompiuterizuotos darbo vietos, vartotojams – 99), turima kita technika.

✓ Žmogiškieji ištekliai: aukštąjį išsilavinimą turi 47 proc. profesionalių bibliotekininkų, 51 proc. – aukštesnįjį, kitą išsilavinimą – 2 proc.

➤ **Problemos**

✓ 2022 m. liepos mėnesį dalis patalpų buvo neatlygintinai išnuomos Anykščių jaunimo klubui. Ten buvęs Informacijos išteklių formavimo skyrius perkeltas į Vaikų literatūros ir edukacijos skyriaus patalpas. Sumažėjo abiejų skyrių erdvės ir pablogėjo darbo sąlygos ne tik darbuotojams, bet ir skaitytojams.

✓ Nepakankamos lėšos dokumentams (knygoms ir periodikai) įsigyti, neleidžia operatyviai atnaujinti Bibliotekos fondų ir patenkinti skaitytojų poreikių (ypač periodikos poreikio filialų lankytojams).

✓ Dėl LIBIS modernizavimo darbų ir kitų techninių nesklandumų, su nepatogumais susidūrė ir skaitytojai ir bibliotekininkai.

✓ Bibliotekoje nebuvo laimėtas nė vienas projektas, nepritraukta papildomų lėšų veikloms.

✓ Nėra atsakingo darbuotojo rankraščių tvarkymui. Dėl šios priežasties lėtėja darbo su rankraščiais tempai (nesutvarkytais rankraštiniais dokumentais negali naudotis vartotojai).

✓ Aktuali išlieka vartotojų skolininkų problema. Susidaro rezervacijų eilė, kai užlaiko paklausias knygas.

Bibliotekos 2023 metų tekstinė veiklos ataskaita parengta vadovaujantis skyrių ir filialų veiklos ataskaitomis.

Direktorė

Jurgita Bugailiškienė